

Nr. 45 - December 1999
11e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

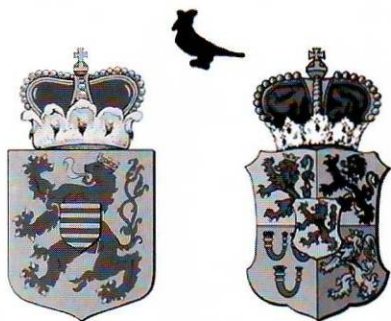
LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Grafische techniek

drukkerij sinds 1935
LIMBURGSCHЕ POST
Beegden

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Zo'n 15 jaar geleden kwamen de eerste berichten dat lood op de zwarte lijst stond. Het Limburgse Schutterswezen probeerde, met inzet van veel kopstukken en veel geld, de Haagse ambtenaren aan te tonen dat het lood dat de Limburgse schutterijen verschieten niet hetzelfde lood is dat een auto uitstoot, dat dit verschoten lood onschadelijk is voor het milieu en bovendien gemakkelijk op te sporen is. Het werd vechten tegen de bierkaai. Voor de Haagse ambtenaren was er geen discussie mogelijk; "Lood is lood in welke vorm dan ook en lood is nu eenmaal verboden", was de onwrikbare opstelling.

Een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de OLS-Federatie en de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden, wist bij het Ministerie van VROM wel nog een overgangperiode te bereiken om zodoende de schutterijen en schuttersgilden de mogelijkheid te bieden om fondsen te verwerven en daarmee kogelvangens aan te schaffen. Ook de Provincie Limburg dacht dat er geen wijziging meer zou komen in het standpunt van VROM en bood daarom de Limburgse schutterijen een financiële tegemoetkoming aan indien ze over zouden gaan tot aanschaf van een kogelvanger.

Aan het begin van dit jaar bereikten mij vanuit VROM geluiden dat het ministerie zou toestaan dat Limburgse schutterijen zouden kunnen blijven schieten met lood op voorwaarde dat het verschoten lood zou worden ingezameld. Uitzondering op deze regel zouden de schutterijen vormen waarvan de kogels in het water of moerasgebied neerkomen. Ik vond dit standpunt alleszins acceptabel. Dit nieuwe standpunt geeft bovendien duidelijkheid aan onze schutterijen.

In het artikel Milieuzaken (elders in dit blad) leest U dat het Ministerie van VROM in haar tijdschrift Handhaving in januari 1999 haar standpunt t.a.v. het lood blijft verdedigen. Het stelt verder dat kogelvangens weliswaar een oplossing bieden bij het opvangen van het verschoten lood, maar dat diezelfde kogelvanger een nieuw probleem heeft veroorzaakt; namelijk geluidsoverlast. Wanneer ik vervolgens in het blad Tuin & Landschap lees dat ditzelfde Ministerie van VROM nu een compleet tegenovergesteld standpunt inneemt t.a.v. het gebruik van lood, ben ik met stomheid geslagen. VROM stelt in Tuin & Landschap dat lood een onschadelijk middel is. Een opmerkelijke standpunt als we weten dat het lood dat de Limburgse schutterijen verschieten precies dezelfde samenstelling heeft als het lood dat gebruikt wordt in de tuin en voor vijverranden.

Het Limburgs Schutterstijdschrift houdt U op de hoogte. Ook in deze aflevering bieden wij U weer een rijk palet aan actuele en historische artikelen die U de nodige uren leesgenot zullen bieden tijdens de komende feestdagen.
Veel leesplezier toegewenst.

Mede namens mijn mede-redactieleden en correspondenten wens ik U veel succes en gezondheid toe in het jaar 2000. Ik wil vanaf deze plaats de gelegenheid aangrijpen om U uit te nodigen voor de Limburgse Schuttersdag die op 15 januari 2000 gehouden wordt in Gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

De abonnees die ons een machtiging/domicilieringsopdracht verstrekten zullen binnenkort een afschrijving ontvangen van hun bankter grootte van NG 25/BEF 480. Diegenen die ons nog geen machtiging/domicilieringsopdracht gaven bieden we hierbij de mogelijkheid aan om over te gaan op automatische betaling.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in maart 2000 verschijnen. Kopij, advertenties en bijdragen voor de Limburgse Schuttersagenda 2000 kunnen aangeleverd worden tot uiterlijk 1 februari 2000 bij het redactie-adres.

Bij de voorpagina: Het winnende drietal van het 8e LDS temidden van supporters uit Grote Brogel. V.l.n.r. Maria Agten, Monique Poelmans en Lisette Brebels.
(Foto: Wim Pijpers)

GANSTREKKEN EN GANSSLAAN

BIJ HET 125-JARIG BESTAAN VAN EENDRACHT GREVENBICHT, 1874

— door Luc Wolters —

Schutterij Eendracht Grevenbicht is 125 jaar geleden opgericht bij gelegenheid van het zilveren regeringsjubileum van koning Willem III op 12 mei 1874. De viering van het jubileum van de Grevenbichtse schutterij vond onlangs plaats van 7 tot 9 mei 1999. De schutters van de Eendracht zijn in Grevenbicht "de Jông Sjôtte" ten opzichte van schutterij 't Heilig Kruis, die twee eeuwen ouder is en verleden jaar het 325-jarig bestaan vierde. Recruiteringsgebied van de eendrachtelijke schutterij is zowel Grevenbicht als Papenhoven. In het kader van één en een kwart eeuw Eendracht Grevenbicht willen we aandacht besteden aan een bijzondere Grevenbichtse traditie, die ook tijdelijk onder het beheer van deze Grevenbichtse schutterij is uitgevoerd, namelijk het ganstrekken.

Volksvermaak met dieren

Het dier speelt al eeuwenlang een rol in het volksvermaak van de mens. Doorgaans was de behandeling niet bepaald zachtzinnig en was het dier het haasje. Wat te denken van het reeds lang verdwenen katknuppelen bijvoorbeeld, waarbij een kat in een ton werd geduwd en er zolang met knuppels naar de ton werd gegooid, totdat de bodem eruit ging en de kat als opgejaagd wild het hazepad koos. Of het dassengevecht, waarbij de das het moest opnemen tegen een of meerdere honden. Doorgaans kwam de das niet levend uit de arena. Andere volksvermaken met dieren zijn het gansslaan, ganstrekken of het onthoofden van een haan.

Ganstrekken

Er zijn diverse varianten bij dit volksvermaak met haan of gans. Het basisprincipe is dat haan of gans worden opgehangen en onthoofd worden. Haan of gans konden gewoon ondersteboven worden opgehangen of met het lijf in een zak of korf, waarbij de kop er aan de onderzijde uitstak. De belagers van het dier gingen de gans of de haan met de blote handen of met een zwaard te lijf met het doel het dier te onthoofden. Met de blote handen was de ganstrekker doorgaans gezeten op een paard, reed onder de gans door en probeerde

Een oude tekening van het gansknuppelen, een variant op het ganstrekken te paard of het gansslaan, geblinddoekt en te voet. Uit: Johannes ter Gouw, De volksvermaken. (Haarlem 1871) 353.

tijdens de rit de gans te onthoofden door met zijn hele gewicht aan de kop te trekken. Met het zwaard gewapend werd de deelnemer aan het gans of haanslaan doorgaans geblinddoekt, waarbij getracht moest worden om het opgehangen dier te onthoofden.

Elke categorie kent zo zijn moeilijkheden. Het dier onderging heel vroeger in levende lijve dit ritueel, maar dit was barbaars. Daarom dat het dier vantevoren is gedood, zodat het dier geen nodeloos lijden hoeft te ondergaan.¹

Regionale spreiding

Het ganstrekken of haanslaan was een wijdverbreid volksvermaak in West-Europa. Op zeventiende eeuwse Nederlandse schilderijen werd dit tafereel reeds vastgelegd. Thans komt dit gebruik nog slechts incidenteel voor, zoals in Vlaanderen, in dorpen als Lillo, Zandvliet en Berendrecht, of in Duitsland in het Rijnland en de streek rondom Aken. Bij onze oosterburen zijn afzonderlijke "Hahnköpper Vereins" actief, die circa 1870 in het leven zijn geroepen. Of het wordt er gehouden door de jongelingsvereniging (de jonkheid) of een andere groep personen. In enkele andere plaatsen daarentegen is het 't schuttersbroederschap zelf, dat het haanslaan organiseert.

Koning wordt hij die met een ferme slag de haan onthoofd: de hanenkoning. Deze "schutterij" kent dus als wapen de sabel of de knuppel, waarmee de haan wordt geslagen en om koning te worden moet hij dus niet de vogel of de haan van de paal schieten, maar -doorgaans geblinddoekt- kop en romp van het dier scheiden. Het gebruik wordt bij uitstek tijdens de kermis gepraktiseerd. De herkomst van het haanslaan wordt wel verklaard als protest van de lokale bevolking tegen de Franse overheersing, waarbij juist de "Gallische haan" werd genomen om deze te onthoofden. Elders wordt geschreven dat het gebruik al in de zeventiende eeuw voor zou komen, het zou daarom met een eerdere dan de Franse overheersing 1794-1814 in verband gebracht kunnen worden.²

Gansslaan in Eijsden

In Nederland was het tot voor kort slechts in twee Limburgse plaatsen gebruikelijk dat de gans geslagen of getrokken werd. Dit waren Eijsden en Grevenbicht. Voorheen vond dit ook onder meer te Blerick-Venlo plaats en heel vroeger te Limbricht. Deze traditie was in Eijsden door de jonkheid van Maarland in ere hersteld. De dode gans hing in een zak aan een touw tussen twee woningen, de kop stak er aan

de onderkant uit. De deelnemers aan het gansslaan, waaronder ook de pastoor van Maarland, gingen de gans met een sabel te lijf in een poging het dier te onthoofden. Het gebruik leverde echter de nodige protesten van dierenbeschermers op. De burgemeester weigerde vervolgens in 1985 om een vergunning hiervoor af te geven, onrust vrezend door aangekondigde acties van de dierenbeschermers. Bij het beroep bij de Raad van State kreeg de jonkheid nul op het rekest, waardoor het gansslaan geen doorgang meer kon vinden. Wel vond er als vervolg hierop een behendigheids spel met een plastic gans plaats.

Ganstrekken in Grevenbicht

In Grevenbicht gaat de herinnering aan het ganstrekken terug tot de eeuwwisseling 1900. Geschreven oudere bronnen zijn er niet. Het ganstrekken werd door diverse organisaties georganiseerd, zoals schutterij De Eendracht en de jonge boeren, waar we nog uitgebreider op terug komen. Een tijdlang lag het ganstrekken stil, totdat in 1975 de carnavalsvereniging De Zawpense werd opgericht, die het ganstrekken ("Gawstrèkke") in ere herstelde. Eveneens in het jaar 1985 weigerde de burgemeester vergunning af te geven voor het jaarlijkse ganstrekken in Grevenbicht, net als in Eijsden. Ook hier kwam de organiserende vereniging in het geweer, door aan te kondigen een procedure hiertegen te starten. De burgemeester sliktte vervolgens zijn weigering in en verleende alsnog toestemming. De dierenbescherming die haar protest tot bij de Hoge Raad onder de aandacht bracht, kreeg te horen dat er geen wettelijke gronden waren het ganstrekken te verbieden.

In 1991 werd de organisatie van het ganstrekken overgenomen door de nieuw opgerichte Folkloristische Vereniging Gawstrèkkers Beeg, die jaarlijks in Grevenbicht het ganstrekken organiseert.

Schutterij de Eendracht

In Grevenbicht rijden de deelnemers aan het ganstrekken te paard onder de aan een koord gehangen gans door en proberen tijdens de galopperende rit de kop eraf te trekken. De oorsprong van het ganstrekken in Grevenbicht is niet bekend. Veel Grevenbichtenaren trokken in de negentiende en het begin van de twintigste eeuw als stuka-doors over de grens en bleven hier

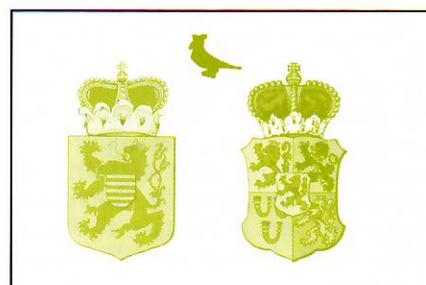

Het koningspaar van schutterij Eendracht Grevenbicht, 1996

geruime tijd, om soms slechts enkele weken per jaar en in de wintermaanden in "Beeg" te vertoeven. Onder hen waren ook schutters. Mogelijk hebben deze stukadoors destijds kennis genomen van het kermisgebruik om de haan te slaan of de gans te trekken. Schutterij de Eendracht, die in 1874 was opgericht vierde in 1925 haar 50-jarig bestaan. Bij die gelegenheid kwam de organisatie van het ganstrekken in handen van de "Jong Sjötte". Gedurende 10 jaar organiseerde de jonge schutterij De Eendracht het ganstrekken in de Merker Eyckstraat bij het schutterslokaal van "Tring van de Vrouw". Nadien vond het evenement plaats in de Kerkstraat. In 1935 kwam de organisatie in handen van de jonge boeren. De plaats van handeling wisselde daarbij regelmatig. In de jaren vijftig werd het volksgebruik nog gehouden, maar bloedde allengs dood bij gebrek aan rijpaarden om in 1975 een hernieuwde opleving te beleven.³

Noten:

1. Johannes ter Gouw, *De volksvermaken*. (Haarlem 1871) 199, 353-355.
2. "Protesten tegen 'Hahneköppen'" in: *De Limburger*, zat. 29 juli 1989, 8. "In Vlaanderen blijven ganzekoppen sneuvelen", in: *De Limburger*, zat. 11 maart 1989, 41. Peter Mesenhöller, "Protest und Integration: Hof und 'Hahneköpper'-Kirmessen im mittelbergischen Raum", in: Michael H. Faber ea., *Kirmestreiben. Ein Rhein-Landfest*. (Keulen 1990) 187-198.
3. J. v.d. S. "Gawstrèkke" in: Harrie van Sloun ea. (red.), *Dorp aan de Maas. 100 Jaar Grevenbicht in Woord en Beeld*. Uitgave Heemkundevereniging 'Bicht' (1995) 85.

NIEUWE SCHUTTERIJ IN NEER

Als regelmatige gebruikers van de Napoleonsweg, moesten we op 12 juli j.l. stoppen voor het verkeerslicht in Neer. Ons oog viel daarbij op een verkeersbord aan de overkant van de weg. Op het verkeersbord was een mini-schiethark bevestigd. Mijn nieuwsgierigheid nam ongekende vormen aan en ik wilde koste wat kost de diepere achtergrond hiervan weten.

Mijn eerste Neerse informant wist te melden dat de overwinnaars van het OLS-1999 deze mini-schiethark al hadden uitgezet als een soort wegwijzer naar het OLS-2000 in Baarlo. Het antwoord klonk leuk maar sneed weinig hout, want op de weg naar Baarlo werden geen verdere "OLS-richtingaanwijzers" meer aangetroffen.

Aangezien ik de uitleg bij de foto maar wat magertjes vond, besloot ik om er in het septembernummer geen publicatie aan te wijden.

Jo Beeren, voorzitter van schutterij St.-Sebastianus Neer en Bondsvoorzitter van de MLSB, wist ons te vertellen dat enkele leden van de Bussenschutten de mini-hark hadden meegenomen toen Jo Vossen (penningmeester van de Bussenschutten) Abraham zag. Dit antwoord klonk veel aannemelijker dan dat over die wegwijzers.

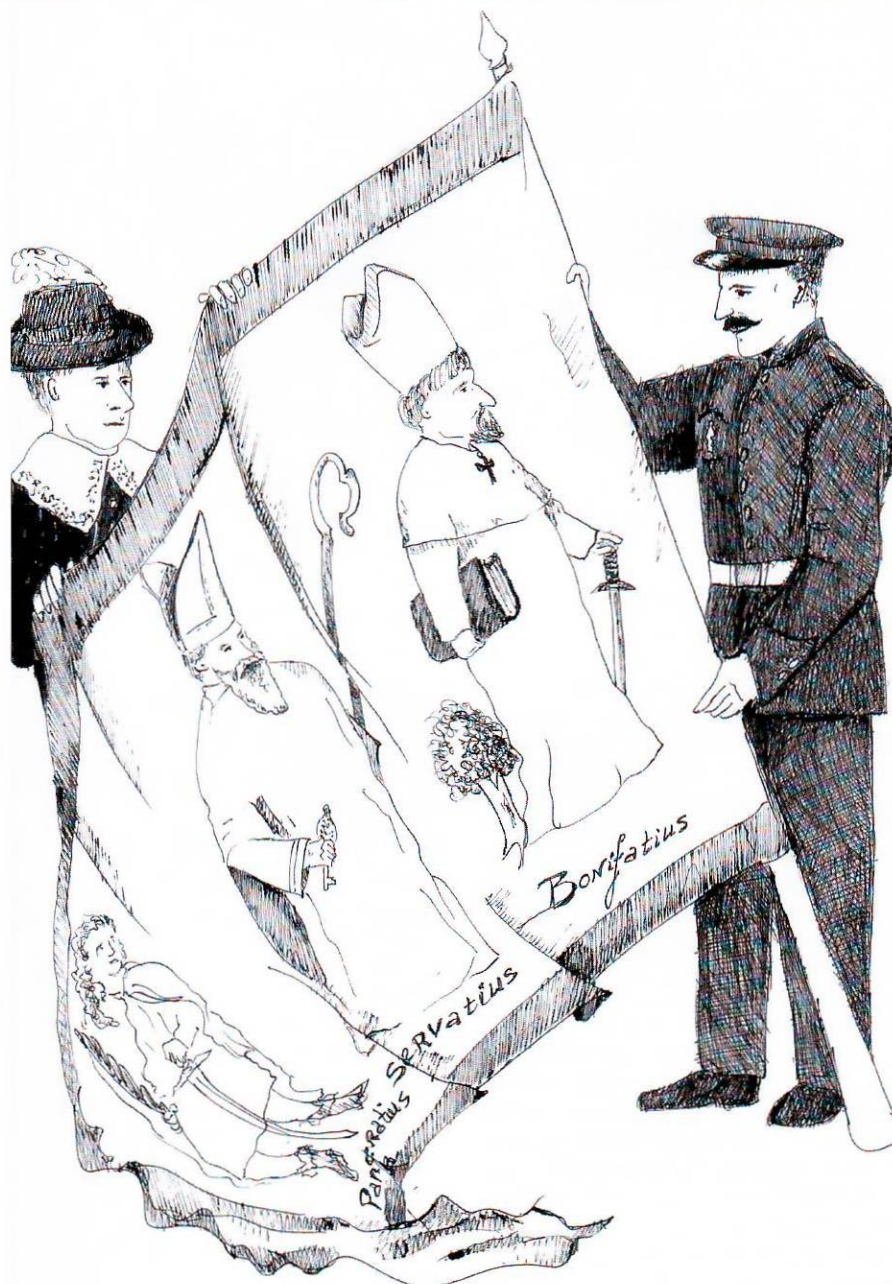
De volgende stap in de oplossing van dit mysterie was dus Wim Peulen, voorzitter van de Bussenschutten Neer. Wim kon zich niet herinneren dat een lid van zijn schutterij in juli een feest had gegeven toen hij 50 jaar werd. Maar hij beloofde de zaak uit te zullen zoeken.

Het resultaat van Wim Peulen's onderzoek is verrassend en alleszins het vermelden waard.

Wim Peulen wist ook het alleenrecht te verkrijgen van het bestuur van de nieuwe Neerse schutterij voor publicatie in het Limburgs Schutterstijdschrift.

Wim Pijpers.

Het hierna volgende verhaal is samengesteld door het bestuur van de nieuwe Neerse schutterij. De schutterij die zich bedient van de naam Schutterij St.-Servatius, Pancratius en Bonifatius III Neer, Anno 1999. In het kort: Schutterij de IJsheiligen.

De schutters van de Bussenschutten (l) en St.-Sebastianus Neer (r) tonen het vaandel met maar liefst drie patroonheiligen St.-Pancratius, St.-Servatius en St.-Bonifatius, van de IJsheiligen-schutterij te Neer.

De nieuwe Neerse Schutterij St.-Servatius, Pancratius en Bonifatius III is op 4 juli 1999 in café Claäse Pier opgericht. De stichters van deze schutterij, genoemd naar de drie ijsheiligen, besloten tot de oprichting na de tegenvallende schietresultaten van de andere Neerse schutterijen op het OLS te Reuver. De schutterij liep vanuit Reuver marcherend terug naar Neer, na diep in het glas te hebben gekenken. Aangekomen in Neer sloten enkele andere café-bezoekers zich onmiddellijk aan bij de nieuwe Neerse schutterij.

Tot diep in de nacht werd vergaderd door de nieuwe schutters. Besloten werd om op een nader te bepalen datum verder te vergaderen. Een week later werd de schietboom (zie foto) geplaatst aan de Napoleonsweg te Neer om de oprichting van de schutterij kracht bij te zetten. E.e.a. gebeurde in een polonaise waarbij de nieuwe schiethark centraal stond.

Schutterij St.-Servatius, Pancratius en Bonifatius III heeft enkele opvallende leden met echt schuttersbloed, te weten:

J. van Rijt, Bussenschutten
 (Kwik) L. Berben, Bussenschutten
 (Toontje) R. Peters, Oranjeschutten,
 van Toontje
 E. Verstegen, Bussenschutten, win-
 naar van Rijt-beker
 (Segraat) F. Sillekens, schutterij St.-
 Sebastianus
 N. Reinders, schutterij St.-Hubertus
 Kessel
 (Basje) J. Sijben, schutterij St.-Se-
 bastianus
 J. Beeren, schutterij St.-Sebastia-
 nus, neef van Jo Beeren
 T. Berben, Bussenschutten
 M. aan de Boom, schutterij St.-Se-
 bastianus.

Inmiddels bestaat schutterij St.-Ser-
 vatius, Pancratius en Bonifatius III
 uit ± 25 schutters. De schutterij be-
 staat uit een muziekkorps (6 perso-
 nen), marketentsters, bielemenkes
 en alleen maar achteropsjötte. Dit
 aantal groeit nog steeds.

Met het aanschaffen van de unifor-
 men wordt nog gewacht totdat dui-
 delijk is hoe groot deze schutterij
 wordt.

Ook is nog niet duidelijk bij welke
 schuttersbond deze schutterij zich
 gaat aansluiten.

• KRANTENKOPPEN •

13 apr Nieuwe uniformen worden
 Hemelvaartsdag gepresenteerd •
 St. Martinus (Houthem) ondergaat
 metamorfose • 21 apr Officiële sta-
 tus voor vrouwelijke schuttersko-
 ning • 4 mei Feestelijkheden in ka-
 der 400-jarig bestaan binnenkort
 van start. St.-Martinus Houthem
 laatste keer in oude outfit • 11 mei
 Schutterij Houthem viert 400-jarig
 bestaan met gedaanteverwisseling
 • De bielemannen gaan naar achte-
 ren • 12 mei Schutterijen als Kerk-
 wacht en sociaal bindmiddel • 15
 mei Milieu heeft weinig baat bij kog-
 elvanger • 25 mei Houthemse
 schutterij overal gerespecteerd en
 gewaardeerd • St. Martinus staat er
 piekfijn op • 29 jun Herstart jubi-
 leum St. Martinus • 10 jul OLS-ter-
 rein in Reuver weer op orde ge-
 bracht • Spek met ei in Schimmert
 en dan naar Reuver • 12 jul Val van
 Ger de Jong is erger dan verlies op
 OLS • 13 jul Baarlo gelooft in OLS
 op eigen grondgebied • 19 jul Me-
 chelen en Margraten winnen ZLF •
 Veel te warm voor schuttersfeest •
 3 aug Schutters blijven liever wroe-
 ten • 4 aug Trommelaar liep met

*Een nieuw verkeersbord, een wegwijzer naar het OLS-2000.
 Niets van dat alles, een mini-schiethark op de Napoleonsweg onder Neer.*

verkeerde schutterij mee • Schutte-
 rij 'St. Lucie' viert 50-jarig bestaan •
 5 aug Bondsschuttersfeest St. Pet-
 rus Roggel • Jaarlijkse OLS-prijs
 Geiteclub Iris 2 naar Belg uit Stok-
 kem • 10 aug 400 jaar schutterij •
 Bondsschuttersfeest Haelen • Ex-
 positie OLS en millennium • 11 aug
 Schuttersfeest in Haelen • 12 aug
 Zaterdag 14 augustus schieten
 voor iedereen • Zondag Bonds-
 schuttersfeest in Haelen • OLS-hul-
 de door gouverneurs • Schutterijen
 vinden slechts met moeite geschik-
 te plek voor bondsfeesten • 17 aug
 Schutters delen hoofdprijs • Drum-
 band Schutterij St. Agatha muzikale
 attractie in Slagharen • St.-Nicolaas
 wint laatste bondsfeest • 18 aug
 HH Marcellinus & Petrus viert het
 360-jarig bestaan • St.-Nicolaas
 Heythuysen wint laatste bindsfeest
 • Heythuysen schutterskampioen •
 Bondsfeest in Maasbree • Dieteren
 wint schuttersfeest in Buchten • 19
 aug St. Martinus Horn wint schut-
 tersfeest • 20 aug OLS 2000 aan
 Braaskamp in Baarlo • 23 aug Het
 wordt druk onder de schiethark • 24
 aug Mis uit dankbaarheid geslaagd
 OLS • 25 aug Schutterijen slepen
 prijzen in de wacht • 28 aug Apart
 schuttersfeest Holtum flink uit de
 hand gelopen grap • Schuttersfeest
 kan doorgaan • 31 aug Vijf jaar

lang hetzelfde schuttersfeest • 1
 sep Uitslagen schuttersfeest Hol-
 tum • Vrouw verslaat schutters •
 Schuttersfeest Roggel onbeslist DL
 • 3 sep Schuttersfeest in Swart-
 broek • 7 sep Wellicht nieuwe kei-
 zer bij schutterij Eendracht • 8 sep
 Nederweert wint Grensland schut-
 tersfeest • St. Antonius wint schut-
 tersfeest • 10 sep Beschermvrouwe
 schutterij haalt Landricus naar Echt
 • 11 sep Schrijn H. Landricus komt
 naar Echt • 14 sep Veel dankbaar-
 heid bij afsluiting van OLS-jaar • De
 baas van de schutters • 'Ik ben hier
 de baas, ik leid' • 15 sep Record-
 deelname Limburgs Dames Schut-
 tersfeest • Schutterij in Thorn levert
 MLSB-kampioen • 20 sep Dames
 schieten zaterdag verder • "Nooit
 zenuwen, maar nu sta ik te bibber-
 en" • Met 7.000 op het LDS • Da-
 messchutters gaan door voor de Ut
 • 27 sep Limburgs Dames Schut-
 tersfeest volgend jaar opnieuw in
 België • België boven op Limburgs
 Damesschuttersfeest • Grote Bro-
 gel pakt de Ut op OLS vrouwen • 4
 okt Schutters laten geweren sling-
 ren LD • OLS-jury onder vuur LD •
 5 okt Organisatie wil OLS-logo
 Baarlo op briefpapier van gemeen-
 te DL • In Baarlo wordt het OLS
 echt beter DL • 21 okt In Baarlo
 wordt het OLS nog beter •

SCHIETPERIKELEN NEERITTER EN ITTERVOORT

Het was een moeizame bevalling bij de gemeente Hunsel, maar de nieuwe boreling is er: de beide schutterijen St. Lambertus Neeritter en St. Margaretha Ittervoort krijgen de beschikking over een nieuw schietterrein. De verhuizingen omwille van woningbouw dan wel het schieten in een natuurgebied hebben wellicht meer dan incidentele waarde voor het schutterswezen, dat vanwege de kogelvanger met tal van "gedwongen verhuizingen" te maken krijgt.

Verhuizing wegens woningbouw

Nadat St. Lambertus Neeritter al diverse verhuizingen van haar schietterrein binnen het dorp had meegemaakt, ontstond in 1997 al het voornemen de schutterij thans op een lokatie onder te brengen, waar ze geruime tijd zou kunnen blijven. Waar tot dan toe geschoten werd Aan den Heuvel, zouden door de gemeente woningen gebouwd worden. De schutters van St. Lambertus zouden nabij het sportpark Veritas gevestigd kunnen worden mits de Regionale Inspectie voor de Milieuhygiëne met een lichte overschrijding van het geluidsniveau akkoord zou gaan.

De Inspectie accepteerde het schietlawaai met de argumenten dat de schutters in Neeritter slechts enkele uren per week onder de schietboom zouden staan en de geluidsoverlast "maatschappelijk geaccepteerd" is. Daarom stemde de gemeenteraad in, na acht jaar touwtrekken tussen de gemeente en de schutterij, met een krediet van meer dan een ton voor de verhuizing van St. Lambertus. Echter de schutters, die vreesden voor geluidsoverlast bij de omwonenden, vonden zelf een nieuwe plek om te kunnen schieten aan de Heukenstraat. De wethouder werd hierover geïnformeerd en het touwtrekken kreeg een nieuw vervolg omdat de kosten weer hoger uit zouden vallen. Uiteindelijk ging de gemeenteraad akkoord met een verhuisprijs van ruim een ton (voor onder meer de kosten van de kogelvanger) en voorts een fikse ondersteuning voor de aansluiting van water en stroom op het nieuwe terrein, omdat er sprake was van een gedwongen verhuizing.

Verhuizing wegens natuur

De gemeente Hunsel had nog een andere klus te klaren. Schutterij St.

Margaretha Ittervoort schoot namelijk in een natuurgebied annex moeras, zodat dit protesten van een actiegroep opriep. Schutterij en milieu-activisten maakten afspraken over de tijdstippen van het schieten en pleegden overleg over de roosters van activiteiten door beide verenigingen.

De gemeente maakte ondertussen haast met de verhuizing van de schietplaats korter bij de kern Ittervoort in het jaar dat Margaretha haar 500-jarig bestaan vierde. In de jubileumsubsidie steunde de gemeente de jarige schutterij slechts zeer ten dele, maar om de verhuizing van de schutterij te bekostigen - compleet met nieuw clublokaal - tastte de gemeente veel dieper in de buidel.

Dit kwam mede door het feit dat de door woningbouw tot verhuizing gedwongen schutterij Neeritter door de gemeente gesteund werd, terwijl de gemeente zich bij de door de wet gedwongen verhuizing van Ittervoort niet onbetuigd wilde laten. Enig voordeel was dat bij de andere Hunselse schutterijen St. Sebastianus Ell, die al over een kogelvanger beschikt, en St. Jacobus Hunsel geen verhuisproblematiek speelde.

De rol van de gemeente

We leiden hieruit af dat de gemeente Hunsel actief gehandeld heeft in het kader van de destijds nog in ontwikkeling zijnde wetgeving. Daar waar de gemeente zich voor problemen geplaatst ziet, zoals het willen bouwen in uitbreidingsgebied, waar de schutterij schiet, of geconfronteerd wordt met een schutterij die in natuurgebied schiet, zonder in de gelegenheid te zijn de kogels te rapen conform de nieuwe wet, in die situaties neemt de gemeente een leidende rol in de onderhandelingen en dient zij met geld over de brug te komen om deze problemen tot een goed einde te brengen. Zo kon de gemeente het zich permitteren nauwelijks bij te dragen aan het jubileum, maar 300 maal zoveel geld uittrok voor de verhuizing van de schietlokatie van de Ittervoortse schutterij. Tevens werd blijk gegeven van een soort gelijkheidsbeginsel tussen de schutterijen, ook al was de reden voor de verhuizing te wijten aan een totaal andere oorzaak.

St. Lambertus Neeritter beschikt over een nieuw schietterrein

Luc Wolters.

MILIEUZAKEN

Regionale milieudienst combineert geluid en bodem Daar komen de schutters – en daar gingen ze bijna.

Het had weinig gescheeld of de vele traditionele schuttersverenigingen in Nederland hadden hun (traditionele) geweren aan de wilgen moeten hangen omdat ze de hedendaagse milieuregels van het Ministerie van VROM niet kunnen naleven. De bodembeschermende maatregelen die de schutters moeten nemen blijken namelijk onvermijdelijk geluidhinder te veroorzaken.

Het Regionaal Milieubedrijf Brabant-Noordoost is daarom met praktijkgerichte aanpassingen gekomen waar de verenigingen wél aan kunnen voldoen, zodat hun voortbestaan verzekerd blijft. Voor deze regionale 'beleidsvoorstellen' komt ruimte in de nieuwe landelijke regelgeving die door VROM wordt ontwikkeld.

Er zijn in Nederland, verspreid over de provincies Brabant, Limburg en Gelderland, enkele honderden traditionele schutterijen, waar al eeuwenlang op de 'wip' en de 'vogel' wordt geschoten, regionale verschillen even buiten beschouwing gelaten.

Overall worden loden kogels gebruikt, die vaak honderden meters buiten het schietterrein terechtkomen en aldus de bodem verontreinigen. In een VROM-richtlijn uit 1995 wordt daarom een kogelvanger verplicht gesteld voor traditionele schietbanen. Daarnaast vallen de banen onder de Circulaire schietlawaai van VROM, die eisen stelt aan de geluidproductie door het schieten. En daar wringt de schoen.

'Geen enkele baan - en in ons werkgebied alleen zijn dat er al 23 - kan aan die geluidnormen voldoen, omdat een kogel die in de kogelvanger terechtkomt veel herrie maakt', aldus Wouter Klomp van het Regionaal Milieubedrijf. Het milieubedrijf heeft daarom, ALARABENADERING van een traditioneel verschijnsel, enkele gebruiksbeperkingen in de vergunningen verwerkt: het aantal uren dat een baan open mag zijn, het aantal malen dat er geschoten mag worden enzovoorts. Het geluid wordt daardoor in ieder geval in 'tijdsduur' beperkt. De verenigingen waren daar eerst niet blij mee, vertelt Klomp. 'Het zijn

vaak oude verenigingen die van oudsher in of bij de dorpen gevestigd zijn, en wij vinden dat ze daar ook horen. Maar uiteindelijk is iedereen ermee akkoord gegaan, ook VROM.'

De nieuwe regels worden al op rechtsgeldigheid getoetst: de buurman van een schietbaan heeft bezwaar aangetekend vanwege de geluiden van in de kogelvanger vallende kogels ...

Bron: Handhaving 1999-1 jan/feb

Lood heeft uitstraling

Een van onze trouwe lezers zond ons een artikel dat hij aantrof in het blad Tuin & Landschap 10 (1999) op de pagina's 54 en 55. Het artikel draagt de titel "Lood heeft uitstraling" en belicht op een objectieve wijze de toepassingsmogelijkheden van lood in de tuin en als vijverafwerking. Het is een goed artikel omdat het ook het vóór en tegen van lood aanhaalt.

Opvallend in dit artikel vond ik het standpunt van het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne t.a.v. de risico's van lood. Ik citeer: "Navraag bij het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne en bij de Regionale Milieu-Inspectie leert dat de risico's van lood zeer beperkt zijn. Beide instanties verklaren dat lood niet schadelijk is voor mensen zolang zij het niet binnen krijgen. Ook toepassing van lood bij water is minder schadelijk dan verwacht. Zodra het materiaal oxydeert werkt dit afsluitend en dat betekent dat ook voor water geen schadelijkheid is te verwachten".

Als je een dergelijk standpunt van de Nederlandse overheid leest, gaan je tenen krom staan van ergernis. Gigantisch zijn de financiële offers en energie die de OLS-Federatie, ook de Noord-Brabantse Schuttersfederatie, heeft aangewend en geprobeerd heeft om de Haagse ambtenaren te overtuigen dat lood (op de wijze waarop het bij de Limburgse schutterijen in gebruik is) niet schadelijk is voor mens en milieu. Overigens zonder al te veel resultaat, want stelden de Haagse ambtenaren: "Lood is lood (in welke verschijningsvorm dan ook) en het woordje lood staat nu eenmaal op de zwarte lijst". Toch heeft het aangehaalde standpunt positieve kanten voor het Limburgse Schutterswezen, want wie de tekst juist vertaalt, leest dat de

schutterijen hun kogels weer mogen verschieten in de vrije natuur want 'lood is niet schadelijk voor mensen'. Er wordt in het standpunt ook geen enkele verplichting genoemd t.a.v. bijvoorbeeld het inzamelen van het verschoten lood.

In toenemende mate maken (Nederlands-) Limburgse schutterijen gebruik van de subsidie die de Provincie heeft ingesteld bij aanschaf van een kogelvanger. Ook zien we in toenemende mate dat schutterijen jaarlijks een of meerdere malen verschoten kogels gaan verzamelen met hun leden. Dit zijn slechts twee voorbeelden die aantonen dat onze schutterijen bewust omgaan met hun hobby en het milieu waarin ze hun hobby bedrijven.

Gehoorsbescherming

Het Nederlandse kabinet heeft op 29 oktober besloten dat de oren voortaan al bij een geluidsniveau van 85 decibel beschermd moeten worden. Nu ligt de grens nog op 90 decibel.

Ofschoon de maatregel in eerste instantie is bedoeld voor werknemers die met of in de buurt van lawaaiige apparaten werken, verwacht men dat de maatregel op korte termijn ook wordt opgelegd aan verenigingen die lawaai produceren boven 85 decibel.

De maatregel leidt onvermijdelijk tot een aanpassing van het huidige schieten. Schutters en buksmeesters dienen in de toekomst gehoorsbeschermende maatregelen te dragen wanneer ze onder de schietboom staan.

De optekenaars en leden van de schietcommissie dienen gehoorsbeschermers te dragen bij de uitoefening van hun taak.

Ook zullen er maatregelen genomen dienen te worden t.b.v. het publiek. Het publiek dient op een afstand gebracht te worden waar het geluidsniveau beneden de 85 decibel is.

Kogelvangers

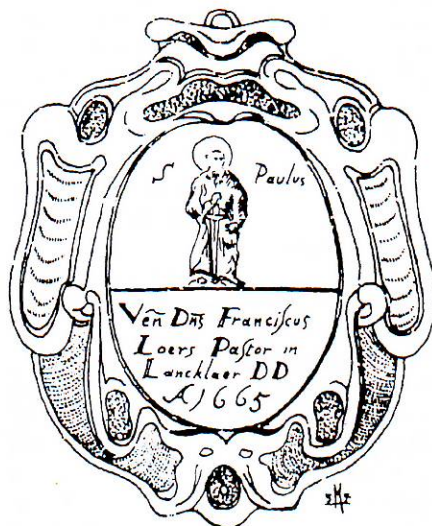
De Nederlandse provincie Limburg had voor het jaar 1999 NG 300.000 gereserveerd voor schutterijen die over wilden stappen op de kogelvanger.

Op dit moment hebben 25 schutterijen en 5 gilden elk een bedrag van NG 5000 subsidie in ontvangst mogen nemen. Aangezien de pot met geld nog niet leeg is, wil de provincie het project ook in 2000 voortzetten.

Wim Pijpers.

VERDWENEN ST.-PAULUSSCHUTTERIJ UIT LANKLAAR

In de fusie Dilsen-Stokkem heeft elke vroegere gemeente nog een actieve schutterij, behalve Lanklaar. Joannes Daamen belichtte reeds hun historiek in het Limburgs Schutterstijdschrift. Hier voegen wij nu wat gegevens over de verdwenen schutterij van Lanklaar aan toe. De St.-Paulusschutterij was zeker actief in 1665, wat af te leiden is uit het jaartal dat voorkomt op de zilveren vogel. Deze zilveren vogel heeft als opschrift: "Die schutten van Lanklaer 1665". Goudsmid Fredericus Malders uit Maaseik vervaardigde hem. Deze hield een rekeningenregister bij waarin de opdracht als volgt werd omschreven: "Ao 1665, juni – Memorie om eenen zilveren voegel te maecken van weerde omtrent 30 guld. Met diese worden om den hals DIE SCHUTTEN VAN LANKLAAR 1665 hier op ontfangen 9 gulden, gemaect sinde den voegel weegde 8 loet (lood) rijcxdael, silver was sonder ketten t fatsoun (maakloon) is 13 gulden beloupt 100 silver en fatsoun saemen 29 guld. 17 stuij/ Hiervan die voors. 9 guld. Afgetrocken soo kompt ons noch 20 guld. 17 st. is betaelt met 20 gld. 10 st."

Schuttersplaat geschonken door pastoor Franciscus Loers in 1665.

De eerste plaat werd geschonken door de pastoor en ze wordt als volgt omschreven in het rekeningenregister van Malders:

"Ao 1665, juni – Ontfangen van den Eerw. Pastoor van Lanklaer 7/8 loet silver om daer bij te doen ende de plaat aen den voegel te maecken met diesen opschrift VEN ONS FRANCISCUS

LOERS PASTOR IN LANKLAER D.D. Ao 1665 in den schildt moet St. Paulus staen.

Gemaect sijnde weeghde 2 loet Rijcx. D. silver't fatsoun is 2 guld. Kompt ons noch te saemen 4 guld. 7 stuij. Is betaelt met 4 guld. 5 stuij."

Andere zilveren platen waren:
1716 Peter Aerts koninck en Jonckman en Lutenant des Dorps Lanklaer.

1718 Jaen Guillaeme comte de Renesse d'Oostmalle.

1750 Willem-Jaspers Jonckman Koninck van S. Paulus Compagnie.

1769 Nicolaes Severyns.

De schutterij zou bestaan hebben tot aan de Franse Revolutie en dan bleef ze "rustende".

Ook uit de 19e eeuw zijn er platen bekend:

1845 Andreas van Holzaetd koning en gemeenteontvanger.

1865 A. Schurgers.

1867 Jacques Simons Mter Schoenmaker gehuwd met vroedvrouw Paulina Smeets, koning.

Schutterij Sint-Paulus in 1949 enkel met een "klak". Geknielt: Jean Jacobs, Harie Opdekamp, Jef Alerts; Staande: Jean de Groote, Jean Luyten, Janke Rutten, Bèr Luyten, Peter Smeets, Jos Boonen, Frans Klingelhoets (koning), Harie Dreesen, Giel Luyten, Joseph Trimmel, Piet Hoeven, Jef Houben (burgemeester), Jan Schurgers, Harie Hoeven, Jean Jacobs, Harie Opdekamp en Jef Alaerts. Repro: Jos Leenders.

Schutterij St.-Paulus Lanklaar in optocht ter gelegenheid van een gouden bruiloft in maart 1958.

Foto: Verzameling Joannes Daamen.

Tijdens de twee wereldoorlogen waren er geen activiteiten. In 1947 werd de St.-Paulusschutterij terug opgericht door enkele oud-leden met als voorzitter Pierre Hoeven, ondervoorzitter Henri Opdekamp, penningmeester Henri Dreessen, commissieleden Michel Willem Hoeven, Mathieu Scghurgers en Godfried Leurs. Bevelhebber was Henri Hoeven, vaandrig Hubert Schurgers, bijdragers Guillaume Lecoq-Schurgers en Willem Jacobs, tamboer-majoor Henri Opdekamp en tamboers Albert Jacobs en Albert Pannemans. De schutterij maakte deel uit van de schuttersbond "De Maasvallei".

In 1968 werd de schutterij nog "Koninklijke Maatschappij", maar vijf jaar later kwamen er moeilijkheden zodat de bedrijvigheid stopte.

In 1978 had de laatste lokaalhouder Bex nog de breuk met vogel en vijf platen, het vaandel, de bijlen, een degen, trommels en de tamboerstok. J. Schurgers bezat toen nog de twee buksen en het schietmateriaal.

De Stokkemse dichter Arnold Sauwen (1857-1938) verbleef vanaf 1916 in Lanklaar en dichtte ook over de schutterij.

Naar een tekst van Fr. Meijers in het *Kultureel tijdschrift Dilsen*, ook verschenen in: Mark en Jozef Dreessen, *Lanklaar 't mooiste hoekje van Limburg*, 1978.

Werner Smet.

VERSCHENEN

De Schrijver M, 1999, Inleiding tot de geschiedenis van het gildewezen, Deurne: Nobele Orde van de Papegay, 45 p.

Dussel W, 1999, Notenschieten met Pasen, *Alledaagse Dingen* (3): 13.

Van Autenboer E, 1999, Hoge Gilde raad der Kempen (Losse beschouwingen bij het schoon inkomen op het gildenfeest te Nieuwmoer 26/27 juni 1999 / De koningin

in het gildewezen), *Volkscundige Kroniek* 7 (3): 71-74.

Op 2 januari 2000 zal in Café de Vonkel te Grubbenvorst het boek "Van Baersdonck tot Lovendaalsreuveld" van Schutterij St.-Jan Grubbenvorst gepresenteerd worden. In het boek wordt de geschiedenis verteld van schutterij St.-Jan in relatie tot de Grubbenvorster gemeenschap.

Het boek verhaalt in 150 pagina's over de schutterij die op 1 januari 1900 werd opgericht en centraal in de Grubbenvorster gemeenschap staat. Iedereen die zich sociaal verbonden voelt met deze schutterij zal veel van de inhoud herkennen. Het boek kost NG 29,90 bij voorinschrijving + NG 10 voor verzendkosten. Het boek kan besteld worden door betaling op bankrekeningnummer 11.77.04.024 t.n.v. Schutterij St.-Jan o.v.v. (boek(en)).

Voor meer informatie kan men zich wenden tot secretaris Jef Sijben, Burg. Van Leentstraat 5 5971 AG Grubbenvorst. Tel. 077-3662055.

DREILÄNDERECK SCHUTTERSFEEST IN WAUBACH

In het weekeinde van 11 en 12 september 1999 was schutterij St.-Joseph Waubach de gastheer van het Dreiländereck Schützenfest. De organiserende stuurgroep kan met voldoening terugkijken op een zeer geslaagd feest dat verliep onder zomerse omstandigheden met temperaturen van ruim 31 graden Celsius in Sporthal Terwaerden en op de aanpalende voetbalvelden met deelnemers uit Duitsland, België en Nederland.

Algemeen

Het Dreiländereck-treffen is een schuttersfeest waarbij de gemüchlichkeit voorop staat. Schutters uit verschillende landen maken kennis met een andere cultuur en met andere tradities. De taal vormt hierbij geen enkele barrière, want iedereen praat in zijn eigen dialect; het Rheinisch Platt of een variant hiervan. Het Dreiländereck schuttersfeest is ook niet zo prestatiegericht als de meeste andere schuttersfeesten. Vele schutterijen sluiten daarmee hun eigen schuttersseizoen af. De hoogste eer die men kan halen op het Dreiländereck schuttersfeest is de titel 'Internationale Schützenkoning'. Hiervoor wordt door alle koningen der deelnemende schutterijen geschoten op de koningsvogel om de begerenswaardige titel: "Schützenkönig im Dreiländereck".

Historie

Het initiatief om de schutters uit het Duitse Eifelgebied, de Belgische Ostkantons, een gedeelte van het Waalse land en het zuidelijk deel van Nederlands-Limburg één keer per jaar samen te brengen, ontstond in 1962 door de Duitser Hans Wilms, de Belg Leopold Denijs en de toenmalige OLS-President mr. Frans Haffmans uit Helden.

Organisatie

Het organiseren van het Dreiländereck-treffen gebeurt in principe bij toerbeurt in een der landen. Schutterijen die permanent aan dit evenement deelnemen, kunnen na overleg vervolgens aangeven c.q. gevraagd worden om dit grote schuttersfeest te organiseren. Het aantal deelnemende schutterijen ligt meestal tussen de 60 en 70. Het organiseren van dit evenement vergt een jaar aan intensieve voorbereiding.

Schieten

Op zaterdagmiddag streden de viertallen van België en Duitsland om de eer. De intensie van dit viertalschieten was om alle buitenlandse schutterijen kennis te laten maken met een voor hun vaak onbekende schietcultuur; het schieten met de zware buks.

Op zondagmorgen 11.00 uur werd een aanvang gemaakt met het schieten voor de 'Hans Wilms-Trophäe'. Hierbij schoten alle voorzitters van de deelnemende verenigingen in een onderlinge Wettkampf om de beker die refereert aan een van de initiatiefnemers van dit schutterstreffen.

Tegelijkertijd schoten op een aparte vogel de genodigden en sponsors. Hierbij ging de hoogste eer naar Burgemeester Bert Janssen van Landgraaf. Nadat hij uitbundig gefêteerd werd door de vele omstaanders, werd hem quasi het koningszilver omgehangen.

Het traditionele schieten der Nederlands-Limburgse zestallen 's mid-dags, werd gewonnen door schutterij de Oude en Jonge Nobelen uit Valkenburg.

Het internationale koningsvogel-schieten voor alle koningen der deelnemende schutterijen, leverde als Dreiländereck-koning op Stephan Jodory van schutterij St.-Martinus uit het Belgische Meyerode.

Burgemeester Bert Janssen werd koning bij de genodigden en sponsors.

Schützenkönig im Dreiländereck 1999 werd Stephan Jodory. Hier tijdens de huldiging.

Eucharistieviering

Zondag 12 september was het hoogtepunt van het schuttersfeest. Naar goed gebruik ging ook aan dit schuttersfeest een plechtige eucharistieviering vooraf. Als hoofdcelebrant fungeerde hulpbischop Mgr. E. de Jong, die een preek hield in de Duitse taal. De eucharistieviering werd opgeluisterd door het mannenkoor St.-Joseph. Tijdens de H. Mis zorgden vaandelragers van de deelnemende schutterijen voor een indrukwekkende vaandelwacht.

Tekst:
Martin Evertz
Waubach

Foto's:
Wiel van Marwijk
Schaesberg

Openingsceremonie

Tijdens de officiële opening, werden door diverse voorzitters en presidenten toespraken gehouden. Onder het spelen van de volksliederen werden de vlaggen van de deelnemende landen en de vlaggen van Limburg en de Europese vlag gehesen.

Optocht

Om 14 uur ging de optocht van start die voorafgegaan werd door een zesspan Belgische trekpaarden met een authentieke bierwagen. Meer als 2000 schutters en muzikanten vormden de optocht door Waubachs dorpskern. Duizenden toeschouwers genoten van de 60 schutterijen en de 12 muziekkorpsen in de optocht.

Het defilé werd afgenomen op de grote markt. Ook OLS-President Frans Wolters gaf acte de presence in Waubach en was zeer gecharmeerd van dit schuttersstreffen.

Na de optocht vonden de diverse wedstrijden plaats voor de koningsparen, koningen, koninginnen, keizers, generaals, bielemannen, marketentsters, tambours en de exercitie.

Evaluatie

De Waubachse schutterij, de Stuurgroep, de Waubachse gemeenschap en met haar de vele toeschouwers en andere belangstellenden kunnen terugkijken op een in menig opzicht zeer geslaagd Dreiländer schuttersfeest dat zijn weerga in de historie der Waubachse schutterij niet eerder gevonden heeft.

Hoewel bij elk evenement in de nabeschouwing altijd op- en aanmerkingen worden gemaakt over aspecten die verbeterd kunnen worden, is elke suggestie of opmerking altijd het overdenken waard. Zo was een veel gehoorde opmerking van mensen over de zogenaamde VIP-tent en waarom werden hier geen andere bezoekers toegelaten? De VIP-tent was speciaal opgezet waar genodigden en sponsors hun gratis eten en drinken konden genieten. Het spreekt voor zich dat niet bedoeld was voor de overige bezoekers. Ook een evenement als het Dreiländereck schuttersfeest is tegenwoordig niet meer te organiseren zonder de inbreng van sponsors. Dat deze mensen vervolgens een speciale behandeling geboden wordt door de vereniging is logisch. Echter de manier waarop dit gedaan wordt is natuurlijk het overdenken waard. Misschien zijn er ook andere mogelijkheden die minder irritatie oproepen bij de bezoekers.

Samenvattend zouden we kunnen stellen dat het Dreiländereck schuttersfeest goed bevalt en voldoende perspectief biedt en een verrijking van het schutterswezen is.

ONTVANGST TEN PROVINCIEHUIZE

Naar aanleiding van het behalen van de OLS-winst viel aan schutterij St. Antonius & St. Petrus Baarlo de eer te beurt onthaald te worden op het Gouvernement. Op woensdag 25 augustus arriveerde de bus uit Baarlo in Maastricht, de schutterij stelde zich op en trok met vliegend vaandel en slaande trom het Gouvernement binnen door een erehaag van de schutters der beide schutterijen St. Amandus Opglabbeek en St. Urbanus Maasniel. Deze schutterijen die als tweede en derde eindigden bij het Oud Limburgs Schuttersfeest waren voor de eerste maal geïnviteerd om de huldiging van de OLS-winnaar luister bij te zetten. Ook St. Barbara uit Reuver als organisator van het afgelopen OLS was hierbij vertegenwoordigd.

De intocht in het Gouvernement te Maastricht

Binnen wachtte de schutters een huldiging door de Commissaris der Koningin B.J. baron van Voorst tot Voorst en gouverneur mev. H. Houben-Bertrand. Bij die gelegenheid werden de penningen van de Majesteiten koningin Beatrix en koning Albert II overhandigd. Dankzij de nieuwe formule, waarbij ook Opglabbeek en Maasniel bij de plechtigheid betrokken waren, hadden de sprekers de mogelijkheid om ook die schutterijen te huldigen, die de uiterst verdienstelijke, maar ondankebare plaatsen twee en drie tijdens het OLS bemachtigden.

Het gebruikelijke een-tweetje tussen de gouverneurs, waar tijdens OLS-speeches nadrukkelijk sprake van is, kreeg tijdens de huldiging een vervolg.

Uiteraard werden de verbeterde schietresultaten van de baron belicht, die zich als begenadigd sport-schutter profileerde met een stijgende prestatielijn, daar hij na enkele jaren te hebben gemist, dit jaar in Reuver zijn bölke afschoot.

Namens het OLS-Federatiebestuur sprak Frans Wolters de "laudatio".

Sinds hij president is geworden, is de schuttersbond Juliana, waarvan hij beschermheer is, tot twee maal toe met de hoogste schutterseer gaan strijken. Wolters sprak de hoop uit dat er meer spreiding tussen de OLS-winnaars zou plaatsvinden. Na afloop van het officiële gedeelte was er tijd ingeruimd voor een informele borrel, tijdens welke reeds druk gesproken werd over de door Baarlo te gebruiken terreinen en de nieuwe voorzitter van de organiserende stuurgroep.

Luc Wolters.

Het winnende zetal luistert naar de toespraak van Federatie-president Frans Wolters.

DE GEZWOREN VOETBOOGSCHUTTERIJ MAASTRICHT, 1374 LIMBURGS OUDSTE SCHUTTERSREGLEMENT 625 JAAR OUD

– door Luc Wolters –

Van de Limburgse schutterijen resteren uit verleden eeuwen nog vele oude reglementen.

Een daarvan is het schuttersreglement voor Maastricht uit het jaar 1374. Met zijn respectabele ouderdom van 625 jaar is dit thans het oudst bekende schuttersreglement in de beide Limburgen. Daarom dat we hier graag iets nader op in gaan.

Ouderdom der Brabantse schuttersreglementen

Met zijn 625 jaar is het Maastrichtse schuttersreglement uitzonderlijk oud te noemen. Maastricht was destijds deels een Brabantse stad. In het oude hertogdom Brabant zijn slechts mondjesmaat een aantal reglementen terug te vinden die ouder zijn dan het Maastrichtse exemplaar. In volgorde van ouderdom zouden dit de volgende reglementen zijn: het Sint Willibrordus en Onze Lieve Vrouwegilde uit Wintelre 1325, het Onze Lieve Vrouwegilde te Leuven 1332, het Grote Gilde te Leuven 1344 en het Gilde uit Den Dungen 1372.

Hierna is dus het Maastrichtse reglement in 1374 te plaatsen. Uit het laatste kwart van de veertiende eeuw is ons eveneens slechts een handvol schuttersreglementen bekend, zoals het Grote Gilde te Brussel (1381), dat als wapen de voetboog kende, de Oude Boog te Lier (1384), het Sint Jorisgilde te Turnhout (1387) en het Sint Jorisgilde te Hoogstraten (1389).¹

De beide Limburgen 14e eeuws

De thans Belgisch-Limburgse steden Sint Truiden en Tongeren kunnen evenwel bogen op de oudste vermeldingen van schutterijen in de huidige beide Limburgen. Het voetbooggilde uit Sint Truiden zou in 1310 zijn vermeld, het voetbooggilde van Tongeren in 1323. Van de Tongerense schutterij bestaat nog een reglement uit 1398.²

In Nederlands-Limburg worden ook al enkele schutterijen in de veertiende eeuw genoemd, te weten "dy oude schut", "dy myddelste schutten" en "dy alre jongeste schutten", die in de Venlose stadsrekening van 1384 genoemd worden.

Het Venlose broederschap Onze Lieve Vrouw ingen Dahl (de huidige Venlose schutterij het Akkermansgilde) wordt voor 't eerst in 1388 vermeld.

In Roermond tenslotte wordt 1394 een schietwedstrijd gehouden, waaraan de Jonge schutten van Venlo deelnamen.³

Het Gilde- en schutterswezen is in de veertiende eeuw in opkomst in de grotere steden. Reeds vrij vroeg na de introductie van deze organisatie- en verdedigingsvorm voerde de stad Maastricht dit voor haar eigen ambacht van de schutterij in door het uitvaardigen van een reglement.

Gezwoeren schutterijen in Maastricht

Maastricht heeft in haar geschiedenis diverse schutterijen gekend.

Enkele daarvan waren gezwoeren schutterijen, dit wil zeggen dat de schutters een eed van trouw zwoeren aan de stad en haar bestuur.

De volgende schutterijen waren gezwoeren:

- * Voetboogschutterij St. Joris
- * Handboogschutterij St. Sebastiaan, genoemd in 1408
- * Voetboogschutterij St. Anthonius, genoemd in 1415
- * Aanvankelijk handboogschutten St. Hilarius, die circa 1511 hun wapen wisselden en bussenschutten werden, ook kloveniers of arquebusiers genoemd.
- * Van de voetboogschutterij St. Martinus is niet geheel duidelijk of deze al dan niet gezwoeren van aard was.

De handboog werd - zoals het woord al zegt - met de hand gespannen. De voetboog of kruisboog daarentegen werd gespannen met een aparte spanner, waarbij dikwijls de voet in een klem in de boog gezet kon worden om meer kracht bij het spannen uit te kunnen oefenen. Eenmaal gespannen had de voetboog een veel grotere reikwijdte dan de handboog; de pijl werd met meer snelheid en kracht afgeschoten.

Nadien kwam het vuurwapen, waarvan de "bus" een voorbeeld is, waarmee de bussenschutten schoten. We gaan nader in op Maastrichts oudste schutterij, de gezwoeren voetboogschutterij.

De heervaart, het door de stad op de been gebrachte "legertje", waarvan de schutters deel uitmaakten. De stad diende voor deze tocht de wagens ter beschikking te stellen en vergoedde de schutters een bepaalde soldij.

De kruisboogschutter spant zijn boog. Zijn voet houdt de boog op zijn plaats en met een afzonderlijke spanner wordt de boog onder spanning gebracht, waarna de pijl ingelegd kan worden en met kracht afgeschoten.

Gezwoeren voetboogschutterij St. Joris

Over Maastrichts en mogelijk Nederlands-Limburs oudste schutterij, de gezwoeren voetboogschutterij St. Joris, is niet al te veel bekend. Vooraf dient opgemerkt te worden dat in de oudste vermeldingen de heilige Joris niet genoemd wordt. De voetboogschutterijen in de steden zijn echter doorgaans ouder dan de handboogschutterijen, welke laatste in Maastricht in 1408 genoemd werd. Diverse oudere vermeldingen hebben betrekking op de voetboogschutterij, die nadien bekend is geworden met de patroonsnaam St. Joris. Het oudst bekende archiefstuk van een schuttersgilde in Maastricht dateert uit 1374; dit is het reglement dat onderstaand nader wordt toegelicht. Andere oude vermeldingen van de voetboogschutterij betreffen uitnodigingen om deel te nemen aan schuttersfeesten, namelijk in 1387 aan het schietspel te Mons (Bergen) en in 1404 het schietspel te Mechelen (B.).⁴

De kopie en haar omzwervingen

Het originele document, waarop het oude reglement was geschreven, is niet meer voorhanden. De tekst hiervan was met tal van andere voor Maastricht belangrijke stukken in de eerste helft van de vijftiende eeuw overgeschreven in een oud klein boekje. De oude geschriften werden in dit boekje handgeschreven gekopieerd door Willem in de Hage, die in 1428 als secretaris van de stad Maastricht genoemd wordt. Dankzij diens kopieerwerk uit het jaar 1443 zijn wij thans op de hoogte van deze oude stukken, waaronder het oudste schuttersreglement. Het boekje kwam rond 1900 aan het licht toen Gustaaf Regout het kasteel Meerssenhoven tussen Bunde en Itteren aankocht en hij aldaar oude archiefstukken aantroef, die hij aan het Rijksarchief te Limburg afstond.⁵

De "schutten carte van Triecht"

Het reglement is getiteld: "*Dit is der schutten carte van Triecht*".

In een reglement of zogenaamde kaart worden de rechten en plichten van de schutters opgesomd.

In het tweeherige Maastricht werd het reglement verleend door voogd, schouten, schepenen, burgemeesters, raadslieden en gezworenen van zowel het Brabants als het prinsbisschoppelijk bestuur in Maastricht. De reglementering diende ter bevordering van het "*ambacht*". Uit de diverse ambachten, de vakwerklieden per beroepsgroep verenigd, is de schutterij ontstaan. Maastricht werd in 1229 ommuurd. De ambachten leverden de mensen om de wallen en poorten in tijden van nood te bewaken. Twee jaar voor het schuttersreglement (in 1372) werd bepaald dat wanneer de stad in oorlog geraakte en de ambachten in expeditie de stad uittrokken, geen burger - rijk of arm - zich hieraan mocht onttrekken of hij nou als ambachtsman met de stoet mee moest trekken of in de stad bleef en aldaar moest bijdragen aan de bewaking en verdediging.

Ondersteunen bij oorlogshandelingen

Nieuwe leden aannemen of oude ontslaan ging enkel met toestemming van het raadsbestuur.

De handboogschutter (l.) en de kruisboogschutter (r.). Met de handboog konden circa twaalf pijlen geschoten worden eer de voetboog eenmaal gespannen was. Een pijl uit de voet- of kruisboog had echter een grotere kracht.

De schutters hoefden geen belasting te betalen, niet te waken of andere diensten te verrichten, zoals meegraven aan de grachten van de verdedigingswerken, hetgeen de overige burgers van de stad wel als gewone taak kenden. Als echter de stad in oorlog kwam dan dienden de schutters te helpen tegen halve soldij. Mocht in het belang van de stad in het kader van deze oorlogshandelingen een "legertje" buiten de poort trekken om elders slag te leveren dan trokken de schutters mee, van stadswege voorzien van wagens en karren voor hun wapens en ander krijgstuig en op kosten van de stad dagelijks voorzien van kost en onderhoud. Mocht één van de twee heren van Maastricht in oorlog geraken (namelijk de hertog van Brabant of de prinsbisschop van Luik) dan waren de schutters vrij om deze heer in zijn strijd te steunen tegen de gebruikelijke soldij. Indien de stad een vijandelijke aanval vreesde moesten de schutters de stadspoorten bewaken met hun wapens en bogen, ook weer tegen betaling.

Betalingen door de stad

De schutterij oftewel het ambacht van de schutten was georganiseerd volgens het principe van een ambacht of gilde. Aan het hoofd stonden twee meesters. Deze mochten enkel mensen aannemen of ontslaan uit hun ambacht met toestemming van schouten en burgemeesters. De schutterij ontving een halve aam wijn met Pinksteren en een met Kerstmis, de schutters ontvingen een betaling met St. Jan (24 juni) en met Kerstmis, buiten hun zogenaamde soldij indien zij in oorlogstijd stad of heer bijstonden in de strijd.

Als tegenprestatie dienden de schutters zich te voorzien van hun wapens en moesten zij zonder voorbehoud de stad gedurende de oorlog dienen. Namens beide heren van Maastricht werd het zegel aan deze open brief aan de stadsburgers gehangen, waarin de rechten en plichten van de schutters werden opgesomd.

Aldus werd bezegeld in 1373 op de maandag na Sint Antonius abt (17 januari).⁶

Het belang van de stad

Middels dit reglement poogde het stadsbestuur de deelname van de burgers aan de schutterij te bevorderen door betalingen in natura (wijn) en in geld (soldij).

Het belang van de stad was er namelijk mee gediend en de ambachten waren niet altijd even happig om hun werkzaamheden in de steek te laten om met de heer mee op krijgstoct te trekken. Mede om deze reden zijn uit de ambachtsgilden afzonderlijke schutterijen ontstaan. De vrijstelling van officiële diensten, die voor iedere poorter van de stad golden, was een belangrijk maar vrij ingrijpend middel voor de stad om de schutterij te propageren, omdat daardoor een wezenlijk onderscheid tussen de stadsbewoners werd gemaakt.

Daarom werd slechts in enkele Brabantse steden zoals Antwerpen, Breda en Aarschot de schutters vrijstelling van het betalen van belasting in het vooruitzicht gesteld, evenals in Tongeren, waar de schutters niet hoefden te waken noch belasting betalen, evenals hun collega's in Maastricht.⁷

Militaire verplichtingen

De oprichting wegens militaire motieven, zoals we die in het Maastrichtse reglement nadrukkelijk terugvinden, kwam bij diverse Middeleeuwse schutterijen voor, met name in de veertiende, vijftiende en ook nog in de zestiende eeuw.

Kijkend naar de tijd waarin het Maastrichtse reglement is vervaardigd, zien we ook in de veertiende eeuwse Brabantse schuttersreglementen van het Grote Gilde van Leuven en het Sint Jorisdigle Hoogstraten, dat melding wordt gemaakt van het verplichte verlenen van bijstand aan de stad en de heer.⁸

Veel Middeleeuwse stedelijke schuttersgilden kennen militaire taken van diverse aard, zoals het waken, met name in oorlogstijd en dikwijls tegen vergoeding.

De heervaart is een andere genoemde militaire verplichting.

De Helppoort en de Jekertoren te Maastricht. In 1229 werd gezien de militaire betekenis van de stad toestemming verleend om Maastricht te ommuren. In tijden van onrust dienden de schutters de stadspoorten te bewaken.

Dit hield in dat de schutters mee moesten wanneer de stad of de heer buiten de stadsmuren erop uit-trok om in het kader van de oorlog elders te strijden. Diverse Brabantse schutterijen kenden tot in de eerste helft van de zestiende eeuw dergelijke plichten.

Ook in het Tongerse reglement uit 1398 wordt dit omschreven als een van de taken van de schutters. Indien de schutters met hun stad of heer meetrokken ontvingen zij doorgaans een dagvergoeding.⁹

Aldus krijgen we dankzij Limburgs oudste schuttersreglement een beeld van het ontstaan van de schutterij in de stad, meer in het bijzonder te Maastricht, alsmede de taken die deze schutterij te vervullen had.

Noten:

1. Eugene van Autenboer, *De Schutterswedstrijden der Brabantse Gilden 1300-1600. Beelden uit onze volkscultuur*. Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland XCVIa (Turnhout 1996) XIV-LV.
2. Henry Baillien, "Het oudste Limburgse gildecharter" en "De Tongerse schutterijen van de 14de tot de 16de eeuw", in: *Het oude Land van Loon*, (1961) 193-199 en ibidem (1979) 5-34.
3. M.J. "Het Papegaaischieten" in: *De Maasgouw*. 3 (1881) 465-466. Mededeling Alfred Disch, Maastricht. A.W.M. Bogers, *Geschiedenis van het Akkermansgilde*. (Venlo 1994) 6.
4. E.H. Nuyts, "De voormalige schuttersgilden te Maastricht", in: *De Maasgouw*, jg. 14 (1892) m.n. 2-4. Van Autenboer, *Brabantse Gilden*, XCVIa. 142, 216.
5. Jos. M.H. Eversen, "De oudste Privilegiebrief van de Gezworen voetboogschutterij van St. Joris te Maastricht, 23 januari 1374", in: *De Maasgouw*, jg. 26 (1904) 3-7.
6. Men telde destijds echter in de zogenaamde Paasstijl, waarbij het jaar liep van Pasen tot Pasen. Vertaald naar de huidige telling, waarbij het jaar wisselt op 1 januari, was dit dus al in 1374.
7. Baillien, "gildecharter", *Land van Loon*, (1961) 195. Van Autenboer, *Brabantse Gilden*, XCVIb. 387-388.
8. Van Autenboer, *Brabantse Gilden*, XCVIa. 67-72.
9. Baillien, "gildecharter", *Land van Loon*, (1961) 196. Van Autenboer, *Brabantse Gilden*, XCVIb. 415-424.

INTRIGEREND OPSCHRIFT OP KONINGSPLAAT

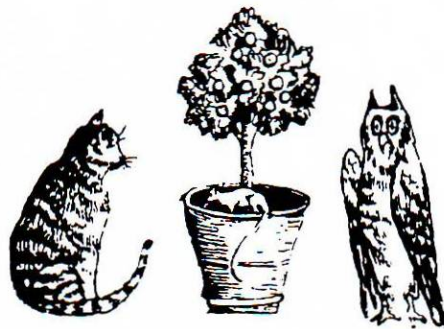
Bij het bestuderen van korte mededelingen in dichtvorm op koningsplaten, las ik tot mijn verwondering op een plaat van het St.-Sebastianusgilde uit Arcen het volgende:

*"O uyl gy doet my onregt
de muys is my toegelegd
o kat gy moet weten
ongegunt broot wort
meest gegeten.
Mathijs lansen 1778.*

Vergeleken met de opschriften op het merendeel van de andere koningsplaten van welke schutterij dan ook, kwam deze tekst mij zo opvallend voor, dat ik er wat meer over hoopte te kunnen vinden. Ik had geluk, in: "Uithangteekens" (2 delen) van Mr. J. van Lennep en J. Ter Gouw (1867-1868), deel I, pp 158-160, vond ik gegevens die het vermelden zeker waard zijn.

De tekst van de onderzoekers van meer dan honderd jaar geleden volgt hier in extenso. Zij schrijven: "Voor een bakkerswinkel te Warnsveld leest men (rond 1860) op een uithangbord de hiernevens geplaatste afbeelding van een Uil met een kat, aan weerszijden waarvan een oranjeboom in een pot, en op die pot een doode Muis; en daaronder de navolgende samenspraak:

*De Cat: Uil ghy doet my ongelijk;
De muis is voor my toebereid
De Uil: Nu Cat! ghy moet het weten
Het ongegunde brood
Dat wordt het meest gegeten."*

*De Cat. Uil ghy doet my ongelijk
De muis is voor my toebereid
Uil. Nu Cat! ghy moet het weten
Het ongegunde brood dat wordt het meest gegeten*

Dan noemen de schrijvers diverse plaatsen waar deze afbeelding met onderschrift te zien was: "Voor omstreeks 50 jaar (d.w.z. 1810) te zien op een uithangbord bij de Wittevrouwepoort te Utrecht.

- Ook op de luiken van een boerenherberg aan den weg tussen Breda en Tilburg zag men op het eene luik de Kat, op het andere de Uil, met nagenoeg dezelfde tekst.
- Te Veendam, voor een werfhuus ("Hier verhuurt men zeevolk") zag men een uithangbord, waarop de Uil de muis in de bek had en de Kat daar tegenover."

Bijzonder vervelend moet de opzet geweest zijn voor het plaats van een nagenoeg identiek bord met dezelfde tekst aan de Voorstraat over de Vriesestraat te Dordrecht: Daar woonde een militaire kleermaker die "het regimentswerk van een kollega had weten af te snoepen en, toen deze zich bitter over zijn behandeling beklagde, hem ook nog met dit bord bespote."

De schrijvers proberen een uitleg te vinden, die tamelijk plausibel klinkt. "Vermeedelijk zijn de aangehaalde voorbeelden de eenige niet, die van dergelijke voorstelling van een Uil en een Kat te geven zijn (...) vermoedelijk zijn zij alle kopijen van een bestaande prent met bijbehorende toelichting. Het uitgedrukte denkbeeld was wel geschikt om in den smaak des volks te vallen". Zoals men ziet, liggen de genoemde plaatsen in het noorden of het midden van Nederland. Het kan zijn dat de onderzoekers rond 1860, Limburg en Noord-Brabant niet bij hun studie betrokken hebben. Ze zijn dan niet in onze contreien geweest.

Een andere mogelijkheid is, dat zo'n volksprent met het bedoelde opschrift via schippers (Arcen aan de Maas) in het zuiden is terecht gekomen en zo bekend is geworden in deze streken, althans bij de koning van de schutterij. Duidt de tekst op de plaat op het feit, dat iemand hem zijn koningschap misgund heeft? "Het ongegunde brood, dat wordt het meest gegeten." Laten we met terugwerkende kracht hopen dat dit niet het geval is geweest!

De tekst is echter kennelijk wel zo veelzeggend geweest voor schutterskoning Mathijs Jansen uit Arcen, dat hij hem in 1778 op zijn koningsplaat liet graveren en hem aldus vereeuwigde.

Drs. Jean Walraven.

SCHUTTERIJ ST.-MARTINUS NIEL BIJ AS (3)

De schutterij kende in de jaren '60 een uitzonderlijke bloei met enkele merkwaardige activiteiten. Opvallend is wel dat in die periode herhaaldelijk veranderingen gebeurden bij de wisseling van het voorzitterschap dat met korte tussenpozen in handen kwam van Jan Nijs, Jan Geebelen, Albert Neyens, Leon Reumers, Pieter Baeten en Jan Berger.

Ook jongeren voegden zich toen in de rangen, zodat op een zeker moment de schutterij 60 leden telde. De oprichting van een trommelkorps, dat vooral uit jeugdigen bestond, heeft daaraan veel bijgedragen.

Op 28 april 1963 werden de leden van schutterij St.-Martinus Niel bij As voor de eerste keer in gloednieuwe uniformen gestoken. Men koos als model het uniform van het 1e Regiment Jagers te Paard uit 1830. De ingebruikname van de uniformen ging tevens gepaard met de wijding van een nieuw vaandel. Schutterij St.-Martinus Niel bij As was een van de eerste geuniformeerde schutterijen die zich wilden op de zijde van bondsschuttersfeesten liet beoordelen en telkens op een denderend applaus kon rekenen. Vooral haar tuchtvolle houding werkte mee aan deze mooie opgang.

Gouden jubileum

Vijftig jaar na de heropricting van de schutterij in 1922 door Louis Berger en Mathieu Nijs, die sedertdien de promotors bleven, werd in het raam van de gouden viering in 1972 aan beide schuttersvoormannen hulde gebracht op het gemeentehuis van Niel. Samen met de voltallige schutterij, met trommels en trommelkorps was ook het gemeentebestuur van de fusiegemeente As en Niel bij As vertegenwoordigd op de huldiging, die werd ingeleid door schepen van Cultuur mevrouw Jaspers-Cornoedus.

Ere-burgemeester Albert van Nooten bracht hulde aan beide jubilarissen en stelde de folkloristische activiteiten van de Nieler schutterij in het licht. Hij onderstreepte in zijn toespraak de bijzondere inspanningen van het gemeentebestuur dat de schutterij met een toelage werd bedacht, waardoor zij in staat werd gesteld voor de aanschaf van de nieuwe uniformen en mede een beoelaging voor de uitbouw van een trommelkorps. Namens de schutterij overhandigde hij aan de twee jubilarissen een mooie herinneringschaal.

Dan was het de beurt aan de secretaris van de schutterij Jos Martens om in naam van de schutterij

hulde te brengen aan de twee feestelingen, waarna ook Jos Lemmens van de Schuttersbond Maas en Kempen zich bij de vorige spreker aansloot en beide jubilarissen het ereteken van de OLS-Federatie op de borst speldde. Tot slot overhandigde schepen Vanderhenst namens het gemeentebestuur aan de feestelingen de schaal van de gemeente.

OLS-1977

En zo naderen we stilaan 3 juli 1977; een datum die in de annalen van schutterij St.-Martinus Niel bij As te boek zal blijven staan als een onvergetelijke episode in haar bestaan, want een jaar tevoren had de schutterij in Ool-Herten de zo begeerde Ouwe Limburger gewonnen en zo de organisatie toegewezen gekregen om het OLS in 1977 in te richten.

Bondsvoorzitter wijlen Pierre Creemers, die op de memorabele zondagnamiddag 4 juli 1976 het in Ool-Herten zag gebeuren, gaf in een interview kort voor zijn overlijden ons het volgende relaas:

"Bij de kaveling op het dertigste naoorlogse Oud Limburgs Schuttersfeest bevonden zich van Belgische zijde uit de schuttersbond Maas en Kempen:

1972: De jubilerende Louis Berger met echtgenote Eugenie Crijns en Mathieu Nijs met echtgenote Maria Cardinaels. Op de achtergrond een aantal leden van schutterij St.-Martinus Niel bij As.

St.-Servatius Raam, St.-Lambertus Molenbeersel en St.-Martinus Niel bij As. Uit de schuttersbond de Maasvallei schutterij St.-Monulphus & Gondulphus Maasmechelen.

De 15e kavelronde ving aan met nog vier kanshebbers: St.-Hubertus Ubachsberg, St.-Nicolaas Heythuysen, St.-Petrus & Paulus Susteren en St.-Martinus Niel bij As. In deze ronde misten Ubachsberg en Heythuysen.

"Volgende ronde!", klonk het bevel. Bij duizenden flitste het door het hoofd ... ofwel bleef de Ouwe Limburger voor de zesde opeenvolgende maal in Nederlands-Limburg ofwel ging hij naar St.-Martinus Niel bij As in Belgisch-Limburg.

Enorme spanning ... de eerste schutter van Susteren viseerde ... drukte af ... mis. Als Niel bij As niet miste hadden ze hem. IJzig kalm schoot Wevers Henri zijn drie blokjes weg, Maenen Jan, Martens Jos, Maessen René, Berger Arthur volgen het goede voorbeeld. Nog één schutter en de zaak was gebakken. Berger Jan, voorzitter en laatste schutter, schoot twee blokjes af en nam het laatste te schieten blokje in het vizier ... doodse stilte ... een knal ... een daverend applaus en een onbeschrijflijke vreugde. Na Ubachsberg, Eys, Oirsbeek en Ool weer eens een Belgisch-Limburgse schutterij als eerste prijswinnaar van het OLS.

DE NOTENDAG

In de persberichten die werden uitgegeven in het kader van het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1999, lazen we dat schutterij St.-Nicolaas Susteren nog steeds de "Notendag" als een eeuwenoude traditie in ere houdt. Op onze speurtocht naar de diepere achtergrond ontdekten we dat op meerdere plaatsen in Nederland en België de noot een centrale rol speelt. Wij zouden het op prijs stellen als iemand ons de diepere achtergrond van de notendag zou kunnen aanreiken. Drs. H. Beckers van schutterij St.-Nicolaas Susteren stuurde ons de eerste informatie over de viering van de Notendag in Susteren.

J.A. Jolles schreef in zijn uitgave "De Schuttersgilden en Schutterijen van Limburg", overzicht van hetgeen nog bestaat, op pagina 65 t.a.v. schutterij St.-Nicolaas Susteren: "Notendag als bij St. Seb; hier krijgt ieder lid 13 noten". Met St. Seb wordt hier geduid op de niet bij een schuttersbond of bij de OLS-Federatie aangesloten schutterij St. Sebastianus anno 1400 uit Susteren. Wanneer men vervolgens terugzocht in bovengenoemd boekwerk bij schutterij St. Sebastianus op pagina 62, dan vindt men het volgende: "... Ook was het van belang te weten in welke rekening een post "voor geleeverde nooten" het eerst voorkomt; ik zag dit niet eerder dan op een rekening uit 1847 (in het boek). De "notendag" zou echter een eeuwenoude traditie zijn.

Uit overlevering is bekend gebleven dat: "na eene epidemie, welke bijna het geheele schuttersgild had ten grave gesleept, waren de overgebleven twee of drie op eenen dag in October bij mekaar gekomen, hadden een glaasje gedronken en daarbij noten gekraakt. Ter herdenking van die droevige gebeurtenis en ter viering van de wedergeboorte der schutterij uit de twee of drie overlevenden, hadden zij toen eenen jaarlijkschen nootendag op den tweeden Zondag van October ingesteld".

Een artikel in een Midden-Limburgse krant uit het einde van de vorige eeuw geeft ook een verslag van de Notendag bij schutterij St.-Sebastianus. De Notendag kwam hier in het nieuws toen een deelnemer een ernstige verwonding opliep als gevolg van een val.

Het zestal van schutterij St.-Martinus Niel bij As dat in Ool het OLS-1976 won. V.l.n.r. Wevers Henri, Maenen Jean, Martens Jos, Maessen René, Berger Arthur en Berger Jean.

ODE AAN EEN GROOT SCHUTTER

110 Jaar geleden, om precies op 29, 30 juni en 1 juli 1889, werd de brug tussen Roosteren en Maaseik officieel ingehuldigd. Een van de feesten bij de inhuldiging was een Groot Internationaal Schuttersfeest waar 29 schutterijen uit Belgisch- en Nederlands-Limburg aan deelnamen. Bij de inhuldiging kreeg de brug geen aparte naam, vandaar dat de brug bij iedereen bekend was onder de naam Maasbrug.

Tijdens de Open monumentendag op 12 september j.l. kwam daar verandering in en werd de Maasbrug tussen Maaseik en Roosteren omgedoopt in "Pater Sangersbrug". Het programma begon met een herdenkingsmis in de kapel van Siemkensheuvel, opgedragen door Kruisheer Roger Janssen.

Na de bloemenhulde aan het graf van Pater Willem Sangers verzamelde men zich aan de brug. Ook muziek- en schuttersverenigingen (behalve deze van de fusie Maaseik, zeer tot spijt van Tony van Wijk, de initiatiefnemer), waren present.

Een kunstwerk aangebracht aan de brugleuning werd onthuld. Gerard Segers ontwierp, Winand van Dinther (beiden Maaseik) voerden het uit en brongsieter Ludwig Cser (Susteren) goot het in brons. Het werk symboliseert de verbondenheid over de Maas heen door een koord met dubbele knoop, aangehouden door twee paar handen.

Daarna trok men in defilé naar de markt voor de receptie op het stadhuis. Daar stond ook een tentoonstelling over de brug en over Pater Willem Sangers. We zagen Pater Sangers op vele foto's bij vele gelegenheden, o.a. bij de jaarvergade-

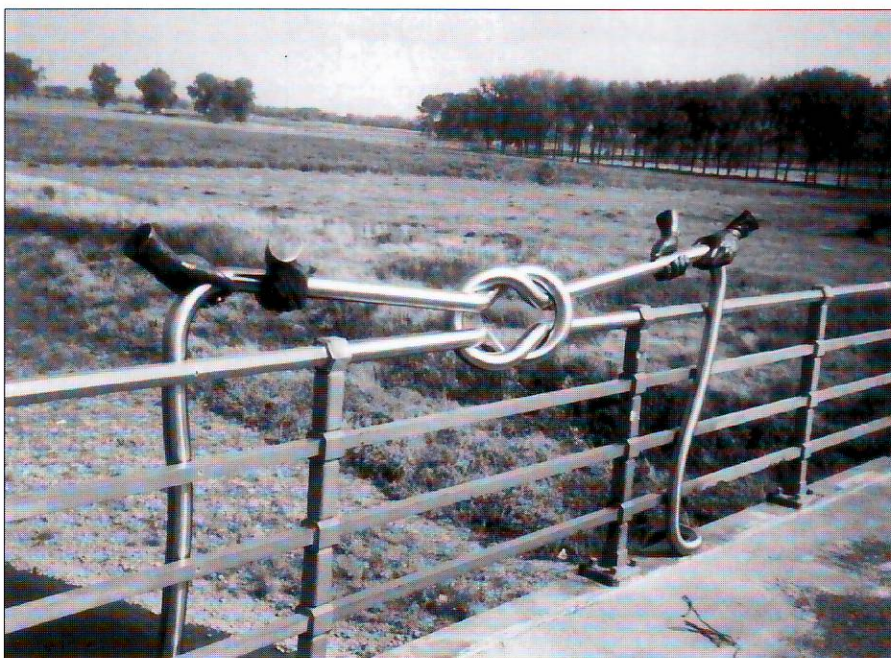
ring van de "Rode Leeuw" waar hij Grootprior van was.

Een mooi geïllustreerde brochure "De Pater Sangersbrug", geschreven door Martin Boonen werd uitgebracht door "de Maaseikenaar" voor BEF 150 en is te bekomen bij de Dienst Toerisme Maaseik (stadhuis - Markt 1).

Dankzij de sponsoring van Kiwanis van Eyck Maaseik en van de Rabobank kon een en ander gerealiseerd worden. Tot slot was er animatie op de markt. Lei Meissen presenteerde de artiesten: Herman Veugelers, Duo Nakkos, Anja Bovendeerd, Pierre Cnoops en Henk Steyvers met Carboon.

Na ruim een eeuw heeft de Maasbrug eindelijk een naam. Bij het overschrijden ervan kunnen de schutters uit de beide Limburgen voor deelname aan een OLS of andere schietwedstrijd ook nog eens terugdenken aan de OLS-moderator Pater Willem Sangers.

Pater Willem Sangers werd op 18 januari 1915 te Stevensweert geboren en overleed volkomen onverwacht op 6 juli 1987 te Maaseik.

*Kunstwerk in het midden van de Pater Sangersbrug.
Het midden van de brug is de grens tussen Nederland en België.*

Werner Smet.

OUDE EN NIEUWE OLS-BESTUURDERS

De Oud-Limburgse Schuttersfederatie heeft op 18 september 1999 middels een receptie wederom afscheid genomen van een aantal verdienstelijke bestuurders.

Het drietal was evenzeer markant als jarenlang in het bestuurlijke zadel.

Afscheidsreceptie

In het tweede achtereenvolgende jaar was de foyer van de stadsschouwburg in Sittard het decor voor de afscheidsreceptie van een aantal OLS-bestuurders.

Deze werd geopend door de drumband van schutterij St. Gertrudis Amstenrade. Hierna volgden de toespraken van Frans Wolters als president van de OLS-Federatie, de eerwaarde heer Mutsaers in zijn hoedanigheid als prior van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw, gedeputeerde Constant de Waal namens het Provinciebestuur, Maurice Didden van de SAS en dhrn. Mathieu Kessels en Fr. Manders namens de jury van het OLS.

Mon Vranken

Gedurende 40 jaar was Edmond Vranken uit het Belgische Meeswijk Federatiebestuurslid.

Via zijn schoonvader Jan Dillen kwam hij bij de schutterij, die lokaalhouder was van de Meeswijkse schutters. Mon huwde in 1950 de kasteleinsdochter en raakte aldus nauw verbonden aan schutterij St. Laurentius.

In navolging van zijn schoonvader werd Mon in diverse bestuurlijke geledingen actief, zoals het bestuur van de Meeswijkse schutterij, het Bondsbestuur van schuttersbond De Maasvallei en in 1959 de Oud-Limburgse Schuttersfederatie. Zijn staat van dienst werd eerder toegeëlicht in: "Kopstukken XI", in: L.S. 36 (sept. 1997) 32-36.

Eén jaar voor het overlijden van Pierre Creemers volgde Mon Vranken hem per 1 januari 1989 op als vice-president van de OLS-Federatie en bleef dit gedurende 10½ jaar. In de voetsporen van "meester" Creemers nam Vranken tevens de verantwoording voor het schieten op zich en werd hoofd van de schietcommissie van het OLS.

Zo deed hij tijdens de jaarvergaderingen uitvoerig verslag van het persoonlijk kampioenschap van de beide Limburgers.

Opvolging

Opvolger van Mon Vranken als federatiebestuurslid is Pierre Mathijssen, thans 1 jaar voorzitter van de Bond Maasvallei. Mathijssen is keizer van Dilsen, sinds 1990 voorzitter van St. Martinus Dilsen en lid van de Normencommissie van de SAS. De nieuwe voorzitter van de schietcommissie is federatiebestuurslid René Maesen uit Niel bij As geworden. De functie van vice-president is nog niet ingevuld.

Frits Kirkels

Ook het doopceel van Frits Kirkels werd reeds eerder gelicht in een aflevering van de "Kopstukken", namelijk deel III, L.S. 26, maart 1995, 27-32. Zijn eerste contacten met de schutterijen dateren uit 1951, toen hij optrad als omroeper bij het OLS te Horn en nadien weer gevraagd voor deze functie omwille van zijn duidelijke uitspraak van het Nederlands. In 1965 werd Kirkels, inmiddels burgemeester van Meijel, gevraagd als OLS-jurylid, waar hij graag mee instemde.

Het onverwachte overlijden van Frans Haffmans in 1971 zorgde voor een stroomversnelling. Toenmalig jury-voorzitter Leo Jans werd de nieuwe Federatiepresident.

Kirkels schoof door naar de voorzitterspost van de jury van het OLS, werd tevens bestuurslid en vice-voorzitter van de SAS en lid van het Federatiebestuur.

Zo was G.M.H.J. Kirkels maar liefst 28 jaar OLS-bestuurslid.

Herstellend vertoefde Kirkels inmiddels weer graag in het gezelschap van de schutters.

Bij gelegenheid van zijn afscheid ontving Kirkels de erkentelijkheidspenning van de Stichting Steun aan het Schutters- en Gildewezen.

Nog geen opvolging

Voor Frits Kirkels is nog geen opvolger bekend. Dit wordt de nieuwe voorzitter van de OLS-jury, die bestuurslid wordt van de Stichting SAS.

Wiel Kruitwagen

Een lange bestuurlijke staat van dienst is inmiddels door Wiel Kruitwagen opgebouwd. Hij startte op 13-jarige leeftijd als tamboer bij St. Gertrudis Amstenrade en maakte diverse bevorderingen mee tot maar liefst de rang van generaal. Op bestuurlijk niveau toonde Wiel zich bij uitstek een ijverig schatkistbewaarder: zo werd hij penningmeester bij zijn eigen schutterij, bij de schuttersbond St. Gerardus en bij de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie. Namens de bond werd hij in 1971 afgevaardigd in de OLS-Federatie. In een interview in het kader van het 350-jarig bestaan van de Amstenraadse schutterij in 2000 zal Wiel Kruitwagen terugblikken op het wel en wee van het Limburgse schutterswezen.

Opvolging

De opvolger van Wiel Kruitwagen is Karel van Knippenberg, die sinds 1998 voorzitter is van de bond Gerardus Amstenrade. Hij is voorzitter en commandant van schutterij St. Gregorius de Grote uit Brunssum, zie L.S. 31 (juni 1996) 29.

Moderator OLS

Behalve door de drie scheidende Federatiebestuursleden, kwam er ook een andere functie bij het OLS-bestuur vacant. Zo had eerder reeds de moderator van het OLS, de vicaris-generaal mgr. R. Maesen door zijn intrede in de abdij Lillbosch te Echt zijn positie ter beschikking gesteld. Ook hiervoor werd een geschikte opvolger voorgesteld, namelijk pastoor E. Mutsaerts, de prior van de Edele Eedbroederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus. Mutsaerts was voorheen pastoor van Stramproy en in die hoedanigheid nauw betrokken bij de Souvereine Orde en de investituurplechtigheid, thans is hij pastoor van Nederweert. De nieuwe moderator van de OLS-Federatie hield tijdens de afscheidsreceptie van bovengenoemden zijn maiden-speech.

Luc Wolters.

HET 8^e LIMBURGS DAMES SCHUTTERSFEEST

Op 19 en 25 september werd op de terreinen aan de Schutterijstraat te St.-Huibrechts-Lille het 8^e Limburgs Dames Schuttersfeest gehouden. Voor de organisatie tekende schutterij St.-Sebastiaan.

Ongeveer 7000 gasten bekeken de optocht en de activiteiten op het wedstrijdterrein. Het bezoekersaantal viel tegen, wellicht is dit te wijten geweest aan de geringe promotie (dat geldt zeer zeker voor Nederlands-Limburg). Desondanks had de organisator het geheel keurig voor mekaar inclusief een prachtig uitgeoefde feestgids.

Maar liefst 235 (vorig jaar 224) dames drietallen, afkomstig van 49 Nederlands-Limburgse en 24 Belgisch-Limburgse schutterijen, hadden zich ingeschreven voor het 8^e Limburgs Dames Schuttersfeest. Vorig jaar verschenen 191 drietallen onder de schietbomen, dit jaar 190 drietallen, afkomstig van 71 schutterijen. Uiteindelijk waren 45 kavelrondes nodig om de winnaar aan te wijzen. Schutterij St.-George Simpelveld mocht zich de verstkommende schutterij noemen.

Feestgids

Volgens de voorzitter van de stichting LDS, Riet Fleuren-Swinkels,

had schutterij St.-Sebastianus uit St.-Huibrechts-Lille de eer om het laatste LDS van deze eeuw te mogen organiseren. Zo schreef ze in de overigens mooi verzorgde feestgids. Is er dan geen LDS in 2000? De nieuwe eeuw begint immers pas op 1 januari 2001. Het jaar "0" telt immers niet mee. In haar openings toespraak stelde Riet Fleuren dat de Gemeente Neerpelt zich groot heeft getoond in gemeenschapszin en dat vrouwen evenals de mannen thuishoren onder de OLS-schietbomen en dat de vrouwen veel hebben bijgedragen om de waarden en tradities van het Limburgse Schutterswezen uit te dragen. Pastoor Willy Smeets heeft het in zijn voorwoord over het "heilige Lille" zoals de buurgemeenten het noemen. De heren van de schutterij waren zo beleefd om de dames voor te laten gaan, maar nu is het h'n beurt! Hij sprak tijdens de opening het gebed uit en dankte de Heer voor de steun bij werk en ontspanning.

Optocht

Met ingang van dit jaar gold de verplichting dat de deelnemende damesdrietallen in de optocht vergezeld zouden gaan met de rest van hun schutterij. Een aantal schutterijen begeleidden hun dames met een sterke afvaardiging.

Ook waren er schutterijen die minder dan 10 mannelijke schutters konden mobiliseren voor de begeleiding van hun dames in de optocht. Laten we maar zeggen dat dit laatste te maken had met het tijdstip van het LDS op de Schutterskalender (een betere smoes hoorde ik niet). Bijzonder mooi waren de schutterijen die een speciaal blok hadden ingeruimd in hun geleerden waar de dames in een speciale outfit parmantig opstapten en zich presenteerden aan de toeschouwers.

De optocht trok gedurende anderhalf uur onder een stralende septemberzon. De interessantste plaats om het gebeuren te bekijken was aan "De Kompen", waar het beeld "De schutter" voor een mooi decor zorgde. Men zag er de optocht tweemaal en wie een plaatsje had bemachtigd op het terras, kon bovendien genieten van een streekbiertje of frisdrank. Ook schutters die een laat optochtnummer hadden dronken er zich moed in. De schutters van St.-Martinus Kessenich waren bijna te laat aan de optocht begonnen, maar het weerhield hen er niet van om toch enkele prijzen in de wacht te slepen.

De drie Lommelse schutterijen St.-Ambrosius, St.-Jozef en St.-Sebastianus gaven extra kleur aan de optocht. En weer kwamen de vele vragen waarom deze drie bukschutterijen nog steeds niet bij de OLS-Federatie zijn aangesloten.

Jammer dat enkele automobilisten zonodig het verloop van de optocht moesten verstoren en zich tussen de schutterijen door een weg moesten banen naar het feestterrein.

Gouverneur Houben-Bertrand

In haar mooie toespraak had de Belgisch-Limburgse Gouverneur Hilde Houben-Bertrand het over het unieke volksfeest dat het LDS geworden is. "Het is iets om fier en dankbaar om te zijn. Vele verenigingen kennen heden een verschraving, maar het LDS leeft! Samen iets doen is immers heel belangrijk, zo wordt een samenleving opgebouwd."

Gouverneur Hilde Houben-Bertrand sprak ook over dameszestallen. Openbaarde zij hier een geheim van de Stichting LDS of was hier sprake van gewoon een verspreking?

De Lommelse schutterijen gaven extra kleur en fleur aan het LDS.

En naar goede gewoonte loste de Belgisch-Limburgse gouverneur een "raak" openingsschot. Als dank werd ze door buksmeester Harry drie maal gekust.

Helaas ging een deel van de openingstoespraken van de Belgisch-Limburgse gouverneur verloren doordat men het klaarblijkelijk nodig vond, om juist tijdens de officiële toespraken, de geluidsinstallaties in de feesttent uit te testen.

Feesttent

Grote ambiance was er in de feesttent. Naarmate het uur vorderde werd het er gezelliger want er werd gedanst en gezongen onder impuls van een DJ en de aanwezige muzikanten. Er heerste een echte verbroederings- en verzusteringsfeer (het was immers een LDS).

Vlodropse snorren onder het mes.

In Vlodrop was afgesproken dat wanneer het damesdrietall op het podium van het LDS zouden verschijnen, de mannen zich de snor zouden laten afscheren. De dames van Vlodrop haalden de finale niet, maar gingen toch het podium op. Onmiddellijk daarna gingen een aantal snorren uit Vlodrop onder het scheermes.

Damesverdriet

Ook een "misser" komt hard aan bij de vrouwen. We zagen er eentje ontroostbaar aan een tafeltje staan. Zakdoek in de hand en rijkelijk vloeiende tranen. Haar dochtertje legde haar hoofd op haar schouder om mee te delen in haar verdriet. Ondertussen zeiden de mannen dat het allemaal zo erg niet was, maar ze wisten wel beter!

Schieten

Aan het einde van de eerste kavelronde waren er nog 115 damesdrietallen over. Bij het invallen van de duisternis waren er nog 24 Belgische en 28 Nederlandse drietallen over.

Tijdens de eerste kavelronde op de tweede schietdag vielen 18 drietallen af. Daarna liep het aantal terug van 27 via 24 naar 19 kanshebbers. De 10 volgende kavelrondes leverden slechts 11 afvallers op. Omstreeks 15.00 uur werd overgegaan op blokjes van 1 x 1 x 1 cm. Algemeen was de verwachting dat de strijd tussen de acht finalisten (Vijf Belgisch- en drie Nederlands-Limburgse schutterijen) zo beslist zou zijn. Niets bleek minder waar. Alleen het drietall van Heythuysen viel af.

Deze overwinning zou een extra parel zijn geweest aan de rijke schutterskroon van wijlen Gérard Brebels. Of om de woorden van Lisette Brebels aan te halen: "Ik dacht de hele dag aan onze pa". De dames van Ellikom boden vervolgens champagne aan aan het winnende drietall en na terugkeer in Grote Brogel wachtte de winnende dames een groots onthaal.

Uitslagen

12. St.-Anna Voorshoven
11. St.-Elisabeth Stokkem
10. St.-Amandus Opglabbeek
9. St.-Martinus Niel bij As
8. St.-Nicolaas Heythuysen
7. Breidelzonen Kessenich
6. St.-Laurentius Bocholt
5. St.-Antonius Nederweert
4. St.-Urbanus Maasniel
3. St.-Lambertus Molenbeersel
2. St.-Servatius Raam
1. St.-Sebastianus Grote Brogel

Pers

Het Limburgs Dagblad, dat vaak goede verslagen geeft van schuttersfeesten, was dit jaar afwezig. Het Nieuwsblad gaf een uitvoerige reportage van het LDS. Het Belang van Limburg had ook een fotograaf gestuurd om foto's te maken. Mogelijk dat de fotograaf niet wist dat het hier een Damesschuttersfeest betrof, want hij schoot alleen maar foto's met mannen erop.

Vrouwelijk schoon onder de buks.

De overige drietallen schoten nog zes kavelrondes zonder te missen. Kessenich en Bocholt vielen af in dezelfde ronde, Kessenich omdat Betty Knippenberg een punt afschoot op de verkeerde lat en bij Bocholt omdat men gewoon miste. Nederweert en Maasniel waren de volgende afvallers. Rondens lang gaven de overgebleven drie Belgisch-Limburgse drietallen elkaar geen duimbreed toe. Molenbeersel haalde een eervolle derde plaats door een misser van Bernadette Bernaers. Bij Raam miste uiteindelijk Mia Bas.

Er steeg gejuich op en de winnende dames (Lisette Brebels, haar dochter Monique Poelmans en Maria Agten) van schutterij St.-Sebastianus Grote Brogel werden uitbundig gefeliciteerd.

Limburgs Dames Schuttersfeest in Sint-Huibrechts-Lille – Foto's Werner Smet

Limburgs Dames Schuttersfeest in Sint-Huibrechts-Lille – 19-9-1999

MARKETENTSTERTREFFEN 1999; SCHOT IN DE ROOS

Er was geen enkele marketenster die klaagde, er was alleen maar lof. Het 9e Marketentstertreffen in Melick was, zoals vele marketentsters ons na afloop vertelden, hét Marketentstertreffen. Een zoals ze nog nooit hadden meegemaakt. Het Melickse Marketentstertreffen werd een feest dat nog lang op een positieve wijze in het geheugen zal blijven van deelnemers en organisatoren.

De laatste vergadering vóór het eigenlijke Marketentstertreffen was eigenlijk al een stukje Marketentstertreffen. Pastoor Prins beloofde dat hij voor mooi weer zou zorgen. In ruil daarvoor diende de schutterij hem een droogworst te geven. Pastoor Prins deed zijn best, misschien wel te goed. Op 7 november 1999 bedekte onze lieve Heer het Roerdal met een zegen van heb ik jou daar. Ondanks die zegen hoop ik dat de worst hem goed gesmaakt heeft.

Voor veel marketentsters en organisatoren begon die 7e november met vroeg opstaan. Melick beleefde rond 08.00 uur een ware invasie van auto's uit alle hoeken van Groot-Limburg. Hier en daar zag je ook al een lid van het fluit- en trommelkorps voorbij fietsen ... heerlijk, het dorp ontwaakt voor de grote dag. Langs de optochtroute wapperen al wat vlaggen. Aangekomen in het Sjöttequartier zie ik de deelnemers, 109 marketentsters met aanhang, die al pratende, zich tegoed doen aan de belegde broodjes en de koffie.

De secretaris stelt me voor aan de marketentsters uit Zevenaar en Groesbeek. Terwijl ik snel nog even een babbeltje maak met Marlies Hoen, de moeder van de marketentsters, klinkt door de regen de muziek van het fluit- en trommelkorps.

Het is alsof de Heer de kraan even dichtdraait als de marketentsters zich buiten opstellen voor de tocht naar de kerk. Om er zeker van te zijn dat "Jo van de Sport" al open heeft, loop ik met enkele dorstlustige heren naar Café De Sport. Hier zullen de dames vanmiddag aanmeren voor de lunch. Na alles nog even doorgesproken te hebben, ga ik naar de kerk. De opgedragen mis heette "The Sound of Music", de

regisseur was onze eigen Pastoor Prins. Hierbij moet ik wel vermelden dat dit zonder Frans Vergoossen niet mogelijk was geweest. Het Haelense kerkkoor en de harmonie van Haelen luisterden de H.Mis op uitstekende wijze op.

Na de H. Mis volgde de optocht. John Cox gokt het erop en laat de 99 geuniformeerde marketentsters (waaronder 11 Belgisch-Limburgse) de gehele route lopen. Aan het begin is het droog, maar dan begint het te regenen en blijft het regenen; dit tot grote onvrede van marketenster Sanne uit Vaesrade. Wanneer de gehele groep in Café De Sport aankomt, ontmoeten ze Pastoor Prins die glundert van oor tot oor; zijn dag kan niet meer stuk.

In de feestzaal heerst vanaf het begin een grote saamhorigheid. De maaltijd, waar de plaatselijke slager uren aan heeft gewerkt, zal binnen enkele momenten ten prooi gaan vallen aan het leger der marketentsters en hun begeleiders. Al tijdens de maaltijd wist het Melicker orkest "Natascha und die Cavaliere" de stemming er in te krijgen.

Na de maaltijd werden de marketentsters verlost van hun partners en kon het echte programma beginnen. Marlies Hoen hield een welkomstwoord namens de Stichting Marketentsters en Zoetelaarsters, gevolgd door toespraken van onze eigen voorzitter Wim Biermans en Pastoor Prins. Na de toespraken dreven "Die lustige Zwei" de stemming naar de top. Maar het bleef niet alleen bij muziek, ook het beste van de Melicker Bonte Aovende was vertegenwoordigd op dit treffen. Men genoot van de acts van het misdienaartje (gespeeld door de 10-jarige Laurie van Melick), van de twee schutters Wiel & Cor, Pim Ermers met zijn "Stukske van Nieks", van Thei Wolter met zijn zangkunst. Tot slot dient vermeld te worden onze eigen Ina van Keeken die als spreekstalmeester het geheel aan elkaar praatte.

Terwijl de dames in Café De Sport genoten van het middagprogramma, had men ook voor de heren een speciaal programma voorbereid in het Sjöttequartier. Zij konden zich meten met darten, spijkeren, windbuksschieten, handboogschieten en natuurlijk gerstenat

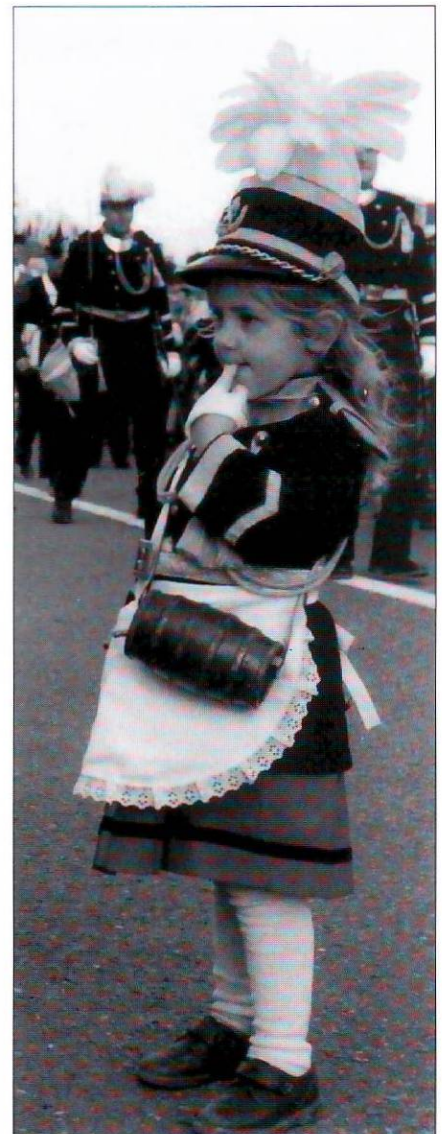
proeven. Van hen mag Melick het volgend jaar weer het Marketentstertreffen organiseren.

Omstreeks 17.00 uur vond de overdracht van het Marketentstervaatje plaats aan de organisator van het 10e Marketentstertreffen, schutterij St.-Hubertus Ubachsberg.

Na afloop van het 9e Marketentstertreffen bleef het gezellig. Het duurde tot in de vroege uurtjes voordat de schutterijen St.-Andreas Zevenaar en St.-Andreas Melick het licht uitdeden. Een goed teken.

Namens schutterij St.-Andreas Melick wil ik iedereen hartelijk bedanken voor dit grandioos festijn en schutterij St.-Hubertus Ubachsberg veel succes toewensen bij het volgende treffen.

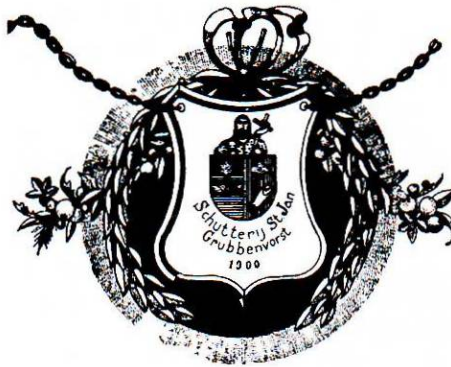
Dirk van Melick,
PR Marketentstertreffen 1999.

100 JAAR ST.-JAN GRUBBENVORST

Oudejaarsavond

Op oudejaarsavond van het jaar 1899 is het allemaal begonnen. Een aantal mannen kwamen, vermoed van de ontginningsarbeid in de Peel aan de Horsterweg, terug naar het dorp. Andere avonden toog men meteen naar huis, echter deze lente-achtige oudejaarsavond niet. Vóór de boerderij van de familie Zanders op de Markt werd de jaarwisseling in de openlucht gevierd onder het genot van een anker bier en onder het licht van een stallantaarn. Kort voor middernacht kwam Hannes Relouw uit de stad met enkele flessen jenever. Van naar huis gaan kwam natuurlijk niet veel meer en er ontstond een waar verbroederingsfeest. Er werd besloten om op Nieuwsjaarsdag, na de Hoogmis, zich weer te verzamelen en te komen tot de oprichting van een vereniging.

Schutterij

Zo werd de schutterij geboren. Dat het een schutterij werd, was geen verrassing, want van andere verenigingen had men nog nooit gehoord. Schutterijen waren er toen al in ieder dorp of gehucht.

Of deze inspiratie mogelijk ook nog te maken heeft gehad met het St.-Antoniusgilde is niet bekend.

Het St.-Antoniusgilde was vermoedelijk vroeger in Grubbenvorst een kerkelijk gilde. Wel mag worden aangenomen dat de viering van Gekke Maandag een gevolg is van de zogenaamde teerdagen van het vroegere gilde.

Voorzitter

Keunen Thies, boer op het Gebroken Slot, was de eerste voorzitter van de schutterij. Hannes Relouw verstrekte een lening van 100 gulden voor het vervaardigen van een eigen vaandel. Dit vaandel, wat later verbrand is, werd geschilderd door de heer Peeters uit Venlo.

Op de Baersdonck, in een boomgaard tussen de Molenbeek en de Maas, werd de eerste schuttersweide ingericht. Er werd een reglement samengesteld met strenge bepalingen; bijvoorbeeld, wie te laat kwam op een bijeenkomst betaalde één grosch boete en wie niet kwam 2½ grosch.

De eerste buks werd geschonken door boer Zanders van de Markt. Een zekere heer Best, knecht bij timmerman Beerkes van café De Zwaan, mocht zich de eerste schutterskoning noemen.

Schietlokatie

Op 29 maart 1904 ondertekenden de toenmalige burgemeester van Grubbenvorst, de heer Cremers en gemeentesecretaris Hermkens een beschikking op het verzoek van Arnoldus Hermkes, commandant van schutterij St.-Jan, tot het inrichten van een schietlocatie aan de Kloosterstraat.

Rechtspersoon

Bij Koninklijk Besluit no 448 van 26 februari 1909 werd de schutterij rechtspersoonlijkheid verleende ingaande 1 oktober 1907.

Enkele artikelen uit de toenmalige statuten;

Artikel 1. De vereniging is gevestigd in het dorp Grubbenvorst in de provincie Limburg onder de naam schutterij St.-Jan en stelt zich ten doel de leden gelegenheid te geven zich in den wapenhandel en het schieten te oefenen.

Bij godsdienstige en burgerlijke feesten door hare tegenwoordigheid meer luister bij te zetten en door geldelijke bijdragen der leden een ondersteuningsfonds te stichten.

Foto uit augustus 1992. Schutterij St.-Jan Grubbenvorst heeft ook een marketentstergroep.

Artikel 5. Alle mannelijke ingezetenen die in het jaar waarin zij zich ter verkrijging van het lidmaatschap aanmelden het 17e jaar hebben bereikt, kunnen als lid worden aangenomen mits zij een onbesproken gedrag hebben en vrij zijn van ziekten en gebreken die reeds spoedig ongeschiktheid tot arbeid ten gevolge kunnen hebben.

Artikel 9. Lid der vereniging kunnen niet zijn:

- a zij die op een niet eervolle wijze den militairen of schutterlijke dienst hebben verlaten.
- b Zij die het recht missen om bij de gewapende macht te dienen.

Artikel 10. Het lidmaatschap en alle rechten verliezen zij:

- a die bij hunne inschrijving opzettelijk een lichamelijk gebrek verzwijgen.
- b Die zich overgeven aan een losbandige, ergerlijke levenswijze.

Artikel 24. Tot de verschillende werkzaamheden van het korps behoren de oefeningen in den wapenhandel met bijzondere opleiding voor jonge leden, het schieten naar de schijf, op de stang of naar den

houten vogel. Het houden van wedstrijden en optochten, escorteren van processies en over het algemeen het assisteren tot opluistering van godsdienstige en burgerlijke feesten.

Contributie

Verder staat vermeld dat de leden 60 cent inleggeld moesten betalen en een contributie van 6 cent per week. Bij ziekte of ongeval werd een daguitkering verstrekt van 50 cent, behalve op zon- en feestdagen.

Bij belediging of zoeken van twist kon een boete worden opgelegd van één gulden. Geschillen tijdens een vergadering werden door een geestelijk adviseur opgelost.

Families

Na 100 jaar komen nog steeds dezelfde familienamen voor op de ledenlijst: Gerits, Voesten, Hermkes, Poulissen, Baltussen, Claassens en Relouw. Het lidmaatschap ging vaak van vader op zoon.

Vele malen organiseerde de schutterij in het dorp schuttersfeesten en nam de vereniging deel aan schutters- en gildenfeesten in de regio.

Jaarlijks wordt het Oud-Limburgs Schuttersfeest (OLS) bezocht en werden hier diverse prijzen behaald. Ook werd enkele keren de tweede kavelronde op het OLS bereikt, maar dit evenement winnend af te sluiten is tot op heden nog niet gelukt!

Het archief bevat veel oude documenten en foto's. Ook het bijna volledige koningszilver is bewaard gebleven.

Eigen schutterslokaal

Vanaf 1974 beschikt de schutterij over een eigen schutterslokaal met een schuttershof. Een mijlpaal in de verenigingsgeschiedenis vormt de bouw van de huidige schuttershof aan de Kromboschweg in 1980. Met de inzet en hulp van de leden en de Grubbenvorster gemeenschap werd dit gerealiseerd. "Eigen haard is goud waard".

Schutterij St.-Jan

Schutterij St.-Jan is momenteel een bloeiende vereniging op cultureel en folkloristisch gebied en maakt deel uit van het sociaal gebeuren in het Noord-Limburgse Grubbenvorst.

GOUDEN SCHUTTERSBOED

De vieringen in het kader van 50 jaar Schuttersbond Maas en Kempen kenden enkele absolute hoogtepunten. In 1998 had de Gouden Schuttersbond het Nationaal Koningschieten mogen organiseren in Opglabbeek.

Op zaterdag 16 oktober werd in Opglabbeek een H. Mis opgedragen uit dankbaarheid voor alle levende en overleden leden van de aangesloten schutterijen. Bijzonder verguld waren de aanwezigen doordat Gouverneur Hilde Houben-Bertrand zich bij het feestvierende schuttersgezelschap voegde.

Na de H. Mis was er een academische avond in zaal Jeugdparadijs waar tal van sprekers ingingen op de historie van de schuttersbond. Hoogtepunt in deze zitting was ongetwijfeld de presentatie van het boek *Gouden Schuttersbond Maas en Kempen 1948-1998*, geschreven en samengesteld door ons redactielid Werner Smet.

Boek

Bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Schuttersbond Maas en Kempen, verscheen het boek *Gouden Schuttersbond "Maas en*

Kempen" 1948-1998. De auteur is Werner Smet.

Het 120 pagina's tellende boekwerk op A-4 formaat bestaat in feite uit twee gedeelten. In het eerste staan de verslagen van de secretarissen centraal. In het tweede hoofdstuk komen de aangesloten schutterijen aan bod. Het historisch overzicht wordt aangevuld met een foto en een ledenlijst van elke schutterij.

Het idee om in de geschiedenis te duiken van de Schuttersbond Maas en Kempen, leefde al langer bij Werner Smet. Het gouden be-

staansfeest was de unieke mijlpaal om zijn idee verwezenlijkt te krijgen. In 1996 startte Werner met het verzamelen van foto's en teksten.

Ofschoon de schuttersbond pas 50 jaar oud is, was het bijzonder moeilijk om foto's uit de beginjaren van de schuttersbond op te sporen. Desondanks weet Werner een goed beeld neer te zetten, ondersteund door foto's en affiches van de eerste bondsschuttersfeesten en de voorpagina's van de OLS-feestgidsen die in Belgisch-Limburg zijn gehouden. Het boek is een goed voorbeeld dat navolging verdient bij elke schuttersbond.

Het boek *Gouden Schuttersbond Maas en Kempen 1948-1998* kost BEF 500 inclusief verzendkosten en is te bekomen bij Herman Janssen, Weertersteenweg 22, 3640 Kinrooi. Tel. 089-701856. Gelet op de grote informatiebron van dit boek is de prijs geenszins te hoog. Anders ligt het helaas bij het afgedrukte fotomateriaal. Het merendeel der gepubliceerde foto's is flets en onduidelijk; beslist geen visitekaartje voor de drukker.

Wim Pijpers.

*Schutterij St.-Harlindis & Relindis Ellikom, anno 1923. Foto: Haex Gilbert.
De foto staat afgedrukt in het boek "Gouden Schuttersbond 'Maas en Kempen' 1948-1998".*

“Gouden” Bond van Schutterijen Maas en Kempen 1999 – Fotocollage Werner Smet

ONDER DE SCHIETBOOM

Sjöttefees

Onder deze titel verscheen onlangs een videofilm van het bondsschuttersfeest dat werd gehouden op 15 en 16 augustus 1998 bij schutterij St.-Joseph in Sweikhuizen. Onze hoffotograaf Jean van Nunen tekent voor de gehele productie, echtgenote Joke spreekt het commentaar in het dialect bij de beelden. De videofilm Sjöttefees is boeiend, het geeft alle facetten van een bondsschuttersfeest weer. Sjöttefees is van groot belang voor het gehele Limburgse Schutterswezen. De deelnemers aan het laatstgehouden bondsschuttersfeest in Sweikhuizen hebben aan deze film een document van hoge kwaliteit overgehouden.

Jean van Nunen is een gedreven filmer van de Limburgse cultuur. Zijn film over de Sittardse Stadbroekermolen leverde zelfs de European Conservation Award op.

De 75 minuten durende videofilm Sjöttefees is te koop voor NG 35 (incl. verzendkosten) bij de voorzitter van schutterij St.-Joseph Sweikhuizen, Bergstraat 35 te 6174 RN Sweikhuizen. Tel. 046-4432817.

St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo

Op 4 juli was het de Schuttersdag van het jaar, namelijk het OLS te Reuver. Mooi weer, veel pracht en praal. Er kwam geen einde aan het schietfestijn. Gesterkt door hun thuisfront ging op zaterdag 10 juli het zestel van Baarlo ook naar Reuver terug. Ze stonden sterk in hun schoenen, met een talisman in hun jas. Schot voor schot was zuiver raak. Wat een spanning! En zo won het zestel van schutterij St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo het OLS.

Onder grote belangstelling ging het terug naar Baarlo. Het dorp was versierd. Iedereen stond te wachten op de aankomst van de versierde bus met de grote helden. Tot diep in de nacht werd er feest gevierd. Na een korte nachtrust werden de zes schutters met hun buksmeester elders verwacht.

Winnend OLS-zestel bezocht graf schutbroeder Theyke Peeters.

Op die zonnige morgen zijn ze naar Sevenum gegaan. Om daar bij hun 3de schietbroeder Theyke Peeters op het kerkhof een schuttersgroet te brengen met "D'n Um". Dit gebaar verdient veel lof en zal ik nooit vergeten. Bedankt Sjaak, Geert, Charles, Pietje, Frits, Wim en Jan en de buksmeester.

Bedankt en een lieve schuttersgroet van Anny Cox uit Sevenum.

St.-Sebastianus Schinnen

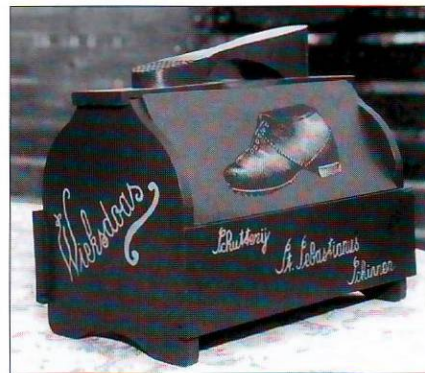
Op het OLS te Reuver dook de verzorger van de Koning en koningin, de marketentsters en de bielemannen, Pierre Thijssen, plotseling op met een "Wieksdoas". Hoogstwaarschijnlijk is dit de eerste "Wieksdoas" binnen het Limburgs Schutterswezen.

Over deze "Wieksdoas" is verder te melden dat zij uit een antiek verleden stamt en verkregen is van de heer Giel Ruijters, organist van de St. Dionysiusparochie. De vader van de heer Ruijters was jarenlang koster en organist te Schinnen. Bijzonder aan deze "Wieksdoas" is dat het handvat bovenop tevens een opzet is voor het plaatsen van de schoen. De tekeningen zijn origineel. Aan de ene kant is een schoen afgebeeld, aan de andere zijde een schoenborstel.

U kunt zich voorstellen dat de schutterij bijzonder verguld is met deze aanwinst.

Voor de bijzonder geslaagde restauratie zorgde onze huisschilder, Lamber Spaetgens. Wat ons intrigeert is de vraag of er nog meer schutterijen zijn met zo'n uniek exemplaar???

Jo Schoonbrood.

De Schinnense Wieksdoos

Schuttersbond Juliana

Het schieten tijdens het laatste bondsschuttersfeest van de schuttersbond Juliana verliep op een geheel andere wijze dan tijdens voorgaande bondsschuttersfeesten.

Op het schietterrein van schutterij St.-Martinus Maasbree schoten op 22 augustus de 21 aangesloten schutterijen bij wijze van proef met ... negentallen.

Bij het schieten met negentallen schiet elke schutter vier i.p.v. drie schoten. De vijfde schutter heeft de moeilijkste opgave, hij moet twee punten afschieten onder aan de lat en twee boven aan de lat. Alhoewel aan het einde van dit bondsfeest één winnaar was, vroegen de meeste schutters zich af wat te doen als een schutterij geen negental in de strijd kan brengen. Winnaar van dit bondsschuttersfeest werd schutterij St.-Urbanus Belfeld.

HH Marcellinus & Petrus Geleen

Bij de Geleense schutterij zijn er enkele veranderingen. Voortaan zal Wolfgang Stenzel als vaandeldrager de schutterij voorgaan. Notaris Wim Poeth is de nieuwe beschermheer geworden.

St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel

Traditiegetrouw wordt het koningschieten op onze schutterij gehouden op kermis maandag, dit jaar was dit op 30 augustus. Bij de schietboom werd aan de oude koning eerst een serenade gebracht

voor zijn kranige houding in het voorbije jaar.

Er werd koffie en bier bij geschonken en vlaai geserveerd. Hierna werd de oude koning ontdaan van koningsattributen en het koningszilver.

Alvorens de schietwedstrijd een aanvang nam, werden eerst drie jubilarissen (Mevrouw Horion-Smits, Mevrouw Cardinaal-Das en Jan van Hunsel) gehuldigd vanwege hun 25-jarig lidmaatschap.

Hierna werd de koningsvogel geplaatst en tevens de loting van de volgorde van het schieten gehouden. De openingsschoten werden gelost door burgemeester Jorritsma en keizer Marcel Nulens.

Daarna brandde de strijd in alle hevigheid los en na een spannende strijd was het Annie Rovers die met het 266e schot de laatste restjes van de vogel naar beneden haalde en tot koning voor het jaar 2000 gekroond mocht worden. Getooid met de waardigheden van een schutterskoning, werden vervolgens enkele cafés in het dorp bezocht en een rondje over de druk bezochte kermis gemaakt.

Na aankomst in de Schutshoeve werd een goed verzorgde koffietafel genuttigd, waarna het feest doorging tot in de kleine uurtjes.

Koning der Koningen

Sinds enkele jaren organiseert schutterij St.-Nicolaas & St.-Antonius uit Budel een schietwedstrijd om de titel "Koning der Koningen" voor alle regerende koningen van de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht Weert e.o. en voor de koningen van de gildes uit de Kring Kempenland Oost.

De wedstrijd wordt steeds gehouden op de derde zondag van september. Er wordt geschoten op een houten vogel.

Vorig jaar schreven wij dat het aantal deelnemers groeiende was en dat bleek ook zo dit jaar; dit jaar waren er 21 deelnemers. Er waren 14 koningen van de Schuttersbond EMM en 7 gildekoningen.

Na een spannende strijd van bijna twee uur en een flink gehavende vogel, was het P. Wagemans van schutterij St.-Petrus Kelpen-Oler die het laatste restje naar beneden haalde met het 267e schot. Hij kreeg dan ook het zilveren schildje, het teken van de Koning der Koningen, door de voorzitter opgespeld.

Alle deelnemers kregen een wandplaat en een groepsfoto als blijvende herinnering aan dit schutterstreffen. Ook dit jaar werd het weer een gezellige en sportieve strijd.

Deelnemers Koning der Koningen 1999.

De organisatie hoopt in het jaar 2000 weer op een evengrote, of zelfs grotere deelname voor deze wedstrijd.

L. Mennen.

St.-Sebastianus Oost-Maarland

De Gemeente Eijsden wil schutterij St.-Sebastianus uit Oost-Maarland maximaal 10.000 gulden geven voor de aanschaf van nieuwe uniformen. In het jaar 2000 bestaat schutterij St.-Sebastianus 250 jaar. Aangezien de huidige uniformen 17 jaar oud zijn en een vervanging ruim 80.000 gulden kost, werd aangeklopt voor subsidie bij de gemeente en het Anjerfonds.

St.-Gregorius de Grote Brunssum

Het Schutterspark in Brunssum zou de oplossing kunnen zijn voor schutterij St.-Gregorius de Grote Brunssum. De schutterij dreigt haar huidige schietterrein in het Amsterraderveld kwijt te raken door woningbouw. Het terrein van de oude speeltuin in het Schutterspark zou volgens de politieke partij PVDA een alternatief kunnen zijn, gecombineerd met een opslagruimte en/of verenigingslokaal in de oude pompgebouwen. Het schutterspark is gelegen tussen de Schinveldse bossen, de Tevenerheide en de Brunsummerheide.

Akkermansgilde Venlo

De Venlose HockeyClub greep haar 60ste verjaardag aan om in Venlo een wedstrijd tussen oud-internationals te houden, gevolgd door een partijtje schieten bij het Akkermansgilde. De opbrengst van de dag (NG 10.000) is bestemd voor de nieuwe kleren van de stadreuzen Fluas en Guntrud.

Voor elke pop is een lap stof van 25 meter bij anderhalve meter nodig. Fluas en Guntrud zullen in de toekomst getooid gaan in de blauw-rode kleuren van het Akkermansgilde die ook de kleuren zijn van de stad Venlo.

Doel van het Akkermansgilde is om in het jaar 2000, tijdens het koningsfeest van de schutterij, Fluas en Guntrud aan den volke te tonen in hun nieuwe kledij.

Het Akkermansgilde trekt bij officiële gelegenheden met haar reuzepoppen door de stad. Mogelijk dat Fluas en Guntrud ook uitstapjes gaan maken in hun gildekledij naar de bondsfeesten van de schuttersbond Juliana en het OLS.

St.-Joseph Buchten

Een druk maar succesvol schuttersseizoen werd afgesloten met het koningsvogelschieten waarbij Wim Gelissen na het 88ste schot als koning uit de strijd kwam. Wim en Hennie Gelissen waren in het seizoen 1997 ook reeds koningspaar van onze schutterij. Ton Nijs ten kwam net één schot te kort om samen met diens vrouw Rita als keizerspaar door het leven te mogen gaan.

Nadat op 15 augustus een geslaagd bondsfeest werd georganiseerd, veroverden de Buchtenaren op het laatste bondsfeest bij St.-Martinus Holtum op 29 augustus de kampioenstitel 1999 van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o. Op 17 september volgde de kampioensreceptie en voordat St.-Joseph door het bondsbestuur gehuldigd werd, werden Sjeng Cremers, Wim Gelissen en Ger van Neer gehuldigd vanwege respectievelijk hun 50, 25 en 25-jarig lidmaatschap.

De huldiging van Harrie Op het Veldt zal op een later tijdstip plaatsvinden. Ter gelegenheid van het koningsbal werd in het gemeenschapshuis de door Steindenaar Michel Feys vervaardigde schutterij St.-Joseph Buchten in gips, met maar liefst 80 levensechte schutters in origineel tenue en uitmontering, tentoongesteld. De tentoonstelling is nog tot einde januari te bezichtigen in het Gemeentehuis van Born.

Wim Neilen, secretaris.

Nieuwe exercitie

Per 1 september van dit jaar zijn alle krijgsmachtdelen overgeschakeld op de (zelfde) nieuwe exercitie. Verschillen in beweging tussen de krijgsmachtdelen zullen nu tot het verleden behoren. Het valt niet mee om de militairen de nieuwe bewegingen en commando's bij te brengen. Ook hier geldt dat het "afleren" veelal moeilijker is dan het "aanleren" van nieuwe onderwerpen bij een rekrut. Desondanks zullen alle Nederlandse militairen de nieuwe exercitie moeten beheersen. Het voordeel van de nieuwe exercitie is dat wanneer in interservice-verband moet worden opgetreden de krijgsmachtdelen niet meer met elkaar uit de pas lopen.

Bielemannen bij het afleggen van een proeve van bekwaamheid; het melken van een kunstkoe.

Bielmannentreffen 1999

Vorig jaar hebben de bielemannen van schutterij St.-Sebastianus uit Oost-Maarland in Limbricht het jaarlijkse gewonnen. Dit jaar op zaterdag 4 september hadden de bielemannen uit Oost-Maarland de eer om het Bielemannentreffen te organiseren.

Om 14 uur werden de bielemannen en sappeurs ontvangen in het verenigingslokaal café De Oude Hoeve, alwaar ze welkom werden geheten door de luitenant van de bielemannen J. Nilissen. Jurylid Koos Vaes gaf uitleg over de oorsprong van de bieleman en de sappeur. Daarna werd op traditionele wijze een jonge klare gedronken.

Om 15 uur werd vertrokken naar de feestweide waar de spelen zouden worden gehouden. Na een broederlijke strijd, werden de bielemannen van schutterij St.-Jan Grubbenvorst winnaar. Volgens het ingezonden artikel zal het Bielemannentreffen in 2000 niet plaatsvinden in Grubbenvorst maar in Limbricht.

Om 20 uur was de prijsuitreiking die gevolgd werd door een boerenbuffet en een gezellig samenzijn tot in de kleine uurtjes.

Gerard Odekerken, voorzitter.

Grevenbicht

Het gezamenlijke koningsvogel-schieten tussen de twee Grevenbichtse schutterijen "Broederschap van het Heilig Kruis" en "Eendracht" is ieder jaar weer een groot spektakel, zeker toen het erom ging om millenniumkoning te worden.

Aangemoedigd door de vele genodigden en het publiek dat op 12 september j.l. aanwezig was op het terrein van de organiserende vereniging Broederschap van het Heilig Kruis konden twee schutters hun zenuwen het beste de baas.

Bij de Broederschap van het Heilig Kruis haalde geweerdager Fred Honnef met het 163e schot voor de eerste keer de vogel naar beneden, terwijl geweerdager Harrie Grootjans deze prestatie leverde bij het 122e schot bij schutterij de Eendracht. Beide verenigingen zijn ook in het schuttersjaar 2000 niet alleen voorzien van een mooie koning maar ook van een prachtige koningin. Aan de zijde van koning Fred zal zijn vriendin Manon Derres lopen, terwijl aan de zijde van koning Harrie echtgenote Tiny zal gaan.

V.l.n.r. Manon, Fred, Harrie en Tiny.

Beide besturen wensen de twee millennium koningsparen veel succes toe in het schuttersjaar 2000.

Jean Arntz.

Koningmeisteken

Schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland is een schutterij die slechts eens in de twee jaar het koningsvogelschieten houdt.

Op 12 september hebben de inwo-

ners van Oost-Maarland hun nieuwe schutterskoning in de mei gestoken.

Voordat de koning werd afgehaald aan zijn woning, maakte de schutterij met de koningin een rondgang door het dorp om het cadeau (DE MEI) te laten zien dat het volk van Oost-Maarland aan de koning geschonken heeft.

De schutterij en de koningin werden begeleid door het klaroen- en tamboerkorps van schutterij St.-Mauritius uit Strucht.

Het afhalen van de koning bij zijn woonhuis.

De traditie wil dat alle genodigden samenkomen aan het huis van de koning om daar, onder het genot van een drankje, de komst af te wachten van de schutterij en de koningin. Onder de genodigden waren de Grafelijke familie de Liedekerke, Pastoor Starmans, Burgemeester Cortenraad, Erevoorzitter T. Rempelberg, Wethouder Piateck, Erelid M. Warnier en Wim Hoenen. Als de schutterij zich aanmeldt, komt de koning naar buiten. Na de begroeting door de voorzitter is de beurt aan de koningin. Zij (echtgenote Annelieze Odekerken-Martens) bood de koning het cadeau aan. Jan Odekerken mag zich in de komende twee jaar koning noemen van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland, hij was al koning in 1987 en 1989.

Na een dankwoord van de koning ging de stoet naar Café De Oude Hoeve. Daar aangekomen nodigde de koning de schutterij, het tamboer- en klaroenkorps en alle gehuwde dames van Oost-Maarland uit voor een eetpartij aan de lange, met vele vlaaien gevulde tafels. Na de feestdis werd er nog een rondgang gemaakt met de koning door het dorp, waarbij de cafés werden aangedaan. Daarbij natuurlijk muzikaal omlijst door het tamboer- en klaroenkorps.

Dankzij een goede korpsgeest en gevoel voor traditie is het mogelijk gebleken om de zeer oude traditie van het Koningmeisteken in stand te houden.

Gerard Odekerken, voorzitter.

St.-Sebastianus Schinnen

Op 18 september j.l. hielden we het koningsvogelschieten. Wegens gebrek aan een eigen schietterrein, waren we wederom te gast bij onze Oirsbeekse burens. Als eerste viel na 163 schoten de burgervogel. Jolanda Tummers was de gelukkige winnares. Het avondgloren was in aantocht toen na 268 schoten, (compliment voor de vogelmakers, dit was wel wat veel van het goede) eindelijk Arno Tummers (neef van Jolanda) het laatste restje naar beneden haalde.

Aardige bijkomstigheid is dat Arno de kleinzoon is van Nic. Spronk die gedurende 39 jaar, als oud-koning, het koningszilver van de in 1957 ter ruste gegane schutterij heeft beheerd. De koningsplaat van Arno maakt hier ook trots melding van.

Een gelukkige Arno Tummers gaat op de schoulers.

St. Martinus Holtum

Schutterij St. Martinus Holtum heeft een nieuw koningspaar! Op zaterdag 18 september j.l. vond weer het traditionele koningsvogelschieten op de oefenlocatie te Holtum plaats. Het laatste koningspaar van deze eeuw, John en zijn koningin Marion Stoffels, hebben ons in het afgelopen schuttersseizoen voortreffelijk vertegenwoordigd bij tal van activiteiten, zoals het OLS, het ZLF en de bondsfeesten.

Hierbij behaalden zij diverse fraaie prijzen. Koningspaar 1999 alsnog bedankt voor dit uitdragen van het koning(inne)schap!

Elk schuttersseizoen wordt gevolgd door een nieuw; zo moest dan ook op die dag een nieuwe koning - liefst met een koningin- bekend worden, nadat deze zich waar had gemaakt d.m.v. het afschieten van de vogel.

Toen het koningspaar 1999 ontdaan was van het koningszilver en de daarbij horende versierselen, werd het koningsvogelschieten geopend door onze beschermheer en vertegenwoordigers van B&W van de gemeente Born.

Na een spannende strijd, waarbij eenieder belust op de titel "koning 2000" zich tot het uiterste inspande, werd het langzaam duidelijk om wie het zou kunnen gaan. Harrie Peeters, reeds een 30-tal jaren lid van de schutterij en een fanatiek tamboer, had al jaren de vurige wens de koningstitel te bemachtigen. Tijdens de eindfase van het schieten kreeg hij een aantal kansen om

de vogel naar beneden te halen; steeds weer had dit geen resultaat. Echter de aanhouder wint: het lukte hem tenslotte om de felbegeerde titel in de wacht te slepen. Harrie zal met zijn koningin Yvonne (die reeds een geruim aantal jaren marketenster is) ons in het nieuwe seizoen 2000 gaan vertegenwoordigen, hen kennende zullen zij dit met verve doen. Namens beschermheer en bestuur wensen wij hun van harte proficiat met de titel "koningspaar 2000"!

Peter Peeters, St. Martinus Holtum.

Nationaal koningschieten

In het Antwerpse provinciestedje Lier, bekend om zijn "Zimmertoren" en zijn "Lierse vlaaikens", boden zich 38 schuttersgroepen aan uit Vlaanderen, Wallonië en Duitstalig België. Na 105 schoten kwam de vogel naar beneden en was Guy Vandenboer van schutterij St.-Sebastianus Lommel de nieuwe nationale koning.

In vergelijking met de organisatie van 1998 in Opglabbeek was het schuttersevenement in Lier maar een zwakke bedoening. Niet alleen qua deelnemersaantal, maar men heeft er schijnbaar nooit eerder een groot schuttersfeest georganiseerd. Onze bukschutters kwamen er niet aan hun trekken en er was ook te weinig sfeer. Het volgende nationale kampioenschap gaat door in Halen en in 2001 is Lommel aan de beurt. Die zullen er beslist een mooi feest van maken, daar zijn we van overtuigd!

W.S.

St.-Stephanus Dieteren I

Schutterij St.-Stephanus Dieteren hield op 20 september haar jaarlijkse koningsvogelschieten op het terrein aan de Bosweg.

Nadat de scheidende koning, Jan Eisinga en echtgenote José aan huis waren afgehaald, werden ze op het schietterrein ontdaan van het koningszilver.

De openingschoten werden gelost door Keizer Mat Slangen, Pastoor Widdershoven, Beschermheer Gerit Storken, Prominenten-koning Jan Wijnen, erelid Leo Huizinga, bestuursleden van de schuttersbond, de heer W. Monsieur en Dieterse gemeenteraadsleden in de gemeente Susteren.

Daarna brandde de strijd los. Na 115 schoten haalde Harrie Willems de laatste resten van de koningsvogel naar beneden. Voor Harrie is dit niet zijn eerste koningschap, want ook in 1997 werd hij koning van St.-Stephanus Dieteren.

Th. Hoorens, secretaris.

Harrie Willems

Waterprocessie

Eens in de vijf jaar vindt in Maasbracht de waterprocessie plaats. De eerste waterprocessie in Limburg werd gehouden in 1948 in Grevenbicht. Bij een waterprocessie begeven zich de geestelijken, verenigingen en burgers op het water om te bidden voor het welzijn van iedereen die iets met de scheepvaart te maken heeft. De haven van Schipperskerk-Grevenbicht bleef in de oorlog gespaard en daar wilden de schippers de hogere macht voor bedanken. Hoewel de haven van Maasbracht in 1944 veranderde in een schepenkerkhof, heeft de bevolking van Maasbracht ook hier de waterprocessie geïntroduceerd. Op 26 september werd in Maasbracht weer een waterprocessie gehouden waar o.a. schutterij St.-Michaël Maasbracht-Beek en schutterij St.-Andreas Maasbracht deelnamen. (zie ook LS nummer 25, pagina 17)

St.-Gregorius Illikhoven

Het schuttersseizoen 1999 is weer voorbij. De kleine gemeenschap en schutterij St.-Gregorius van Visserweert-Illikhoven is een nieuwe koning, een millenniumkoning, rijker. Voorafgaande aan het koningsvogelschieten werd de laatste koning van deze eeuw, koning G. Timmers en koningin Jenny, ontdaan van het koningszilver. Beiden werden door de voorzitter bedankt voor hun bijdrage en inzet jegens schutterij St.-Gregorius.

Na een spannende strijd wist Wijnand van Rooyen bij het 86e schot de laatste resten naar beneden te halen. De traditionele koningsvogel was vervangen door een ronde schijf (jammer alweer een traditie minder). De huldiging van het nieuwe koningspaar vond plaats in Gemeenschapshuis D'n Illikhof. Wijnand en Marlies mogen zich samen het eervolle en roemrijke koningspaar voor het jaar 2000 noemen.

Th. Koolen.

NBFS

In navolging van Annie Schreuders-Derks uit Susteren (Nostalnu) is ook de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden overgegaan om de kinderen uit groep zes, zeven en acht nader kennis te laten

maken met de schuttersgilden. De achtergronden van het project werden op 9 oktober j.l. in het provinciehuis in Den Bosch gepresenteerd. De kern van het totale onderwijspakket vormt een eigentijdse videofilm met als titel 'Daor hedde de guld'. Het onderwijs pakket is niet primair bedoeld om de jeugd massaal naar de gilden te trekken. Voornaamste opzet is de diepere betekenis van de schuttersgilden aan kinderen in een vroegtijdig stadium van hun algemene ontwikkeling duidelijk te maken.

Kon. St. Sebastiaan Heerlerheide

De Koninklijke schutterij St. Sebastiaan Heerlerheide heeft haar 150-jarig bestaan met een bescheiden viering herdacht. De schutterij werd in Heerlerheide in 1849 opgericht, in 1850 maakt het oudste koningschild melding van het opschrift "1. Koning". Jubileumvieringen waren er eerder onder meer in de jaren 1899 (50 jaar) en 1949 (100 jaar). Aanvankelijk stond de vereniging onder het patronaat van St. Cornelius, maar wisselde nadien naar patroonheilige Sebastiaan, die tevens patroon is van de oude Heerlense schutterij. 110 Jaar na de oprichting kreeg de schutterij in 1959 het predikaat "koninklijk". Bieleman en archivaris Fons Ijpelaar heeft ons de historie van de Heerlerheidse schutterij uitvoerig uit de doeken gedaan bij gelegenheid van het Zuid-Limburgs Federatiefeest aldaar, thans twee jaar geleden (zie L.S. 35, juni 1997, pp. 26-30).

In het weekeinde van 9 en 10 oktober dit jaar heeft de jubileumviering van anderhalve eeuw Heerlerheidse schutterij plaats gehad. Zo was er op de zaterdagavond een gezellige dansavond. Zondagmorgen om 11.00 uur werd een eucharistieviering gehouden in de Corneliuskerk. Na afloop was in het Corneliushuis een koffietafel opgediend en aansluitend volgde een receptie voor de jubilarissen. Dit waren de heren A.H.G. van Maasdijk, die 40 jaar lid is en de beide zilveren leden L.M.M. van de Veeke en J.M.P.G. Beckers (25 jaar bestuurslid). Zo wordt de schutterstraditie in Heerlerheide voortgezet. De schutterij mag zich verheugen op een toename van nieuwe leden. Niet alleen bij de geweerdragers is er een toename, ook de drumband heeft een fikse uitbreiding gekregen.

*Schutterij St. Sebastianus marcheert door Heerlerheide, 1931.
Foto: coll. Rugl, Heerlerheide.*

Na 16 jaar vond de schutterij dat het ook tijd werd om nieuwe uniformen aan te schaffen. Het model bleef het uniform van de Koninklijke Landmacht uit 1900. Tijdens de receptie op 10 oktober droegen de leden de nieuwe uniformen.

De Kon. Schutterij St.-Sebastianus Heerlerheide gaat een kogelvanger aanschaffen. Daarmee is de schutterij niet langer aangewezen op het schietterrein van schutterij St.-Gertrudis Amstenrade. De aanschaf van de nieuwe kogelvanger werd mogelijk door een schenking van het Damescomité, een subsidie van de Provincie Limburg en een financiële gift van het erebestuur van de schutterij.

Sinds het jubileumweekeinde waken twee geweerdragende schutters permanent over Heerlerheide. Het zijn twee hardstenen beelden die vlakbij de St.-Corneliuskerk staan.

Luc Wolters.

Maas en Kempen

Op 15 oktober blikte de bond terug op het voorbije schuttersseizoen waarin weer fraaie resultaten werden behaald. Op de vijf erekruis-schietingen werd er 373 maal meer dan 100 punten geschoten, zodat er in totaal 191 schilden werden uitgereikt.

Nu men naar het eind van de eeuw gaat, wil men ook een aantal veranderingen/verbeteringen realiseren

waarover zich een werkgroep zal buigen, onder leiding van René Maessen en Peter Ressen.

St.-Martinus Horn

Jaarlijks wordt tijdens de jaarvergadering van de schutterij een "schutter van het jaar" uitgeroepen.

Na ampel beraad viel de keuze dit jaar op de 100-jarige Chrisje Peters. Om dit unieke feit nog meer te onderstrepen, werd Chrisje tot "schutter van het millennium" benoemd.

Jeugdkoning Erik Joosten geflankeerd door Els en Jan Op de Ven.

In 1969 stelde de heer Wil Op de Ven, uitgever van het plaatselijke weekblad 't Blaedje, een wisselbeker ter beschikking voor de jeugdkoning. In 1998 mocht Bianca van Herten de beker behouden omdat ze drie achtereenvolgende malen jeugdkoning was. Tijdens de jaarvergadering van schutterij St.-Martinus Horn op 13 november overhandigden Els en Jan Op de Ven namens de familie Op de Ven een nieuwe wisselbeker aan de schutterij. Namens de schutterij was het Erik Joosten die als regerend jeugdkoning 1999 de wisselbeker in ontvangst nam.

Venlo

De Venlose amateur-historicus Harrie de Groot heeft in de archieven ontdekt dat Venlo al in 1374 twee schutterijen had die op een papegaj schoten.

Sociaal Projekt

Evenals voor het 12e Europese SchuttersTreffen 1998 in Krakow (Polen) is het de bedoeling ook voor het 13e EST een sociaal projekt te kiezen, dat we als Europese schutters willen steunen. De schutters uit Garrel (waar het 13e EST wordt gehouden) hebben het volgende voorstel:

- maaltijden verzorging
- kostenloze verzorging met medicamenten

- steun aan kindertehuis voor geestelijk en lichamelijk gehandicapte kinderen dat alles in Luck (Oekraïne) een plaatsje in de buurt van Tsjernobyl (ramp met de kerncentrale).

Er worden hier nog steeds zeer veel kinderen geboren met de raarste misvormingen. De ouders zijn niet in staat om deze kinderen zelf te verzorgen en staan ze dus af aan een weeshuis. Verder zijn er in dit gebied zeer veel daklozen en er is geen werk.

Aan deze mensen wordt gratis een maaltijd gegeven, maar dat lukt niet voor ieder, meer middelen heeft men niet. De huizen hebben geen verwarming, stroom of water. De mensen leven er onder voor ons onvoorstelbare omstandigheden.

Daarom heeft de Europese Gemeenschap van historische Schutterijen (EGS) besloten om dit project dat de schutters van Garrel hebben voorgesteld mede te ondersteunen en er gezamenlijk zorgt voor te dragen.

Laat ons allen die het zoveel beter gaat, iets afstaan aan hen die zo zeer moeten lijden en zoveel missen. Hopelijk kunnen we op U allen rekenen, denk er eens aan hoeveel beter het ons gaat.

Als U of Uw vereniging hier een steentje aan wil bijdragen, zorg dan dat het geld op de rekening van de OLS-Federatie komt. Wij zorgen er dan voor dat uw giften op de plaats komen waar ze thuishoren. Laat zien dat we begaan zijn met het lot van anderen.

Geef nieuwe inhoud aan de aloude idealen van het schutters- en gildewezen.

Het bestuur van de OLS-Federatie.

OLS-2000-roos

De Maasbreese rozenkweker Bill Steenks heeft een totaal nieuwe dimensie aan het OLS toegevoegd. Als grootste rozenkweker van Nederland kweekt hij momenteel een nieuwe roos die de naam OLS 2000-roos gaat dragen.

Internetadressen

In navolging van het OLS-1999 heeft schutterij St.-Petrus en St.-Antonius Baarlo een internet website opengesteld over het OLS-2000 die wekelijks zal worden bijgesteld. U kunt de internetsite aankiezen via <http://www.OLS/Baarlo.nl>.

Schutterij St.-Nicolaas Heythuysen heeft ook een eigen internetsite die U kunt aankiezen via <http://www.ehebben/schutterij>.

St.-Stephanus Dieteren II

Schutterij St.-Stephanus Dieteren heeft NG 1900 ontvangen van het Anjerfonds. Als tegenprestatie hebben de leden Anjerloten moeten verkopen.

OLS-Federatie

Op 8 januari a.s. zal in zaal Housmans te Montfort de cursus Nieuwe Exercitie starten.

Op 9 januari zal in de sporthal te Rumpen-Brunssum de cursus Oude Exercitie starten.

De voorjaarsvergadering van de OLS-Federatie zal niet op 11 maar op 18 maart 2000 gehouden worden. Tijdens deze vergadering zal de nieuwe OLS-juryvoorzitter worden voorgesteld en kan de algemene vergadering de nieuwe vice-president benoemen.

Op 7 november 2000 zal in Rome de Willibrordusdag worden gevierd. De pelgrimage van Nederlandse schutters zal een Nederlandse dag worden in Rome.

OLS-1999

Als één van de werkgroepleden van Publiciteit, Reclame, Communicatie en Sponsoring (PRCS) was John van Ulft nauw betrokken bij het OLS-1999 in Reuver-Offenbeek. Gedurende het OLS-jaar heeft hij als lid van die werkgroep, onder andere persoonlijk een bijdrage geleverd aan de opening van het OLS-jaar, de website, de voorlichtingsavond voor verenigingen, de loting, de onthulling van de OLS-boom, het schrijven van de OLS-gids en de informatieavond voor omwonenden. Dat hij daarnaast, net als vele andere vrijwilligers, ook nog veel tijd kwijt was aan andere zaken, welke voor 3, 4 en 10 juli 1999 geregeld moesten worden, moge duidelijk zijn.

Een drukkerij meldde zich al meteen na het winnen van het OLS in Kinrooi bij de organisatie met het idee twee boeken te schrijven over het OLS van 1999. De drukkerij wilde één boek uitgeven over de organisatie en de aanloop naar het OLS-1999 – dat dan net voor het

OLS zou moeten verschijnen – en één boek moest over het feest zelf gaan. De organisatie vond het wel een goed idee, maar had het veel te druk met andere zaken om überhaupt maar aan de uitgave van één of meerdere boeken te denken. Geen boek over het OLS dus, of toch?

De vrijwilligersavond op 5 juli 1999 was de aanleiding voor John van Ulft om aan de uitgave van een boekje te gaan werken. In eerste instantie specifiek voor de werkgroep PRCS. Eenmaal aan het werk bleek dat het algemene gedeelte van het boekje best wel eens interessant kon zijn voor een breder publiek.

Het boekje werd dikker en dikker en illustratiemateriaal was ruim voorhanden. Zo kwam het dat de gedachte uiteindelijk toch uitgingen naar een 'echt' boek.

Nadat John van Ulft in een gesprek met de Reuverse schrijver zijn boekwerkje ter sprake had gebracht, kwam hij op het spoor van een uitgeverij en werd besloten het boek uit te gaan geven.

Door zijn werk als werkgroepslid was John van Ulft al in het bezit van veel (digitale) informatie en ook het feit dat hij werkzaam was binnen de OLS-organisatie maakte het een en ander een stuk eenvoudiger.

Het boek dat 11 februari zal verschijnen, beschrijft het OLS-1999 in al zijn facetten. Het begint bij de overwinning van schutterij St.-Barbara in Kinrooi en eindigt, via het OLS zelf, uiteindelijk bij het mini-OLS van de plaatselijke carnavalsvereniging "v.v. De Windjbuujels". Het boek is rijk voorzien van foto's en illustraties en ook de namen van alle vrijwilligers ontbreken niet. Naast het hele OLS-jaar, zijn er ook artikelen over het schutterswezen in het algemeen in het boek opgenomen.

De prijs van het boek bedraagt f 49,90.

St.-Jan Grubbenvorst II

Bij gelegenheid van haar 100-jarig bestaan, zal schutterij St.-Jan Grubbenvorst op 5 mei a.s. nieuwe uniformen krijgen. Het huidige model uniform werd gedragen in het Nederlandse leger omstreeks 1890. Schutterij St.-Jan biedt 45 complete uniformen aan voor officieren en manschappen.

Voor nadere inlichtingen kunt U terecht bij secretaris Jef Sijben, tel. 077-3662055.

St.-Agatha Haelen

In het kader van haar 300-jarig bestaan organiseert schutterij St.-Agatha uit Haelen op zondag 7 mei een vrij jubileum schuttersfeest. Er is nog plaats voor een beperkt aantal deelnemers. De inschrijftermijn sluit op 1 februari 2000. Wil Uw vereniging aan ons feest deelnemen, stuur het eerder dit jaar ontvangen inschrijfformulier dan svp zo spoedig mogelijk terug aan ons secretariaat Kampweg 3, 6083 BH Nunhem. Voor een nieuw formulier belt U svp secretaris Jan Hendrix, 0475-599221.

Verloren

Mevrouw Gardeniers, een van de sponsoren van schutterij HH Marcellinus & Petrus Geleen is op het jubileumschuttersfeest een armband verloren.

De armband heeft een zeer hoge emotionele waarde.

De eerlijke vinder wordt verzocht de armband terug te bezorgen bij Mevr. Yvonne Vandewal Antoniusstraat 84 Geleen.

Zoekplaatjes

Wie herkent de personen op bijgaande foto's?

Lei Willems van schutterij St.-Laurentius Spaubeek vond op de zolder van een kennis deze foto's en wil nu in contact komen met de personen of hun nabestaanden.

Lei Willems heeft telefoon 046-4744555.

3 Foto's behorende bij rubriek zoekplaatjes.

DE BORDJESDRAGER

Tjonge, wat was ons zoontje overgelukkig toen hij tijdens ons eigen bondsschuttersfeest een heuse medaille ontving vanwege zijn staat van dienst als bordjesdrager. Twee jaar ofwel 12 schuttersfeesten keek hij reikhalzend uit naar een medaille. Helaas.

"Heb ik soms niet goed gemarceerd?, Ik liep toch zeker in de pas!, Bij het defilé heb ik toch wel goed 'stijf' gemarceerd, of droeg ik het bordje niet recht genoeg?". Dit waren enkele vragen die hij stelde na ieder schuttersfeest, waarop ik steevast zei: "Jongen, je hebt de 6e plaats, je had net twee punten te kort en er zijn maar vijf prijzen.

Ik viel haast achterover van verbazing toen ik tijdens het Zuid-Limburgs Federatiefeest in Susteren de prijzen hoorde noemen m.b.t. alleen al de oude exercitie. Maar liefst 11 prijzen waren hiervoor ter beschikking gesteld en voor de bordjesdragers slechts ... 5.

Al die kinderen die bij ruim 30 graden Celsius fier door de straten

hadden gemarceerd en tot de laatste meter de optocht uitliepen. Van de 64 deelnemende bordjesdragers waren er volgens de "jury" slechts 5 de beste. Dat kun je toch

niet geloven als ouder van een kind dat huilend van de dorst en door de hitte bevangen tegen je zegt: "Ik wilde eigenlijk uitstappen, maar ik dacht het zijn toch nog maar 100 meter". Zo'n kind, en voor mij geldt dat voor alle bordjesdragers, verdient een medaille. Al is het maar één keer in zijn of haar korte bordjesdragers-carrière.

Kijk nu eens naar onze schutterij HH Marcellinus & Petrus uit Geleen. Wij hebben genoten van de glunderende gezichtjes van de trotse bordjesdragers, die nu aan hun ouders, opa's en oma's, familieleden, vriendjes en vriendinnetjes hun prachtige, verdiende herinneringsmedaille kunnen laten zien. En volgend jaar hangt de medaille gegarandeerd op hun uniform, misschien wel als tamboer of klaroenist...

"Wie de jeugd heeft, behoudt de toekomst", zou ik willen zeggen. Welke schutterij volgt ???

Nic Smeets,

lid van de Geleense schutterij.

WIJ FELICITEREN

Vier generaties schut

Op zaterdag 10 april werd Robin Raven geboren. Aangezien het niet mogelijk is om op een zaterdag een geboorte-aangifte te doen was Robin eerder schut dan Nederlander. De vader van Robin is Roger en al 21 jaar lid van schutterij HH Marcellinus & Petrus Geleen. Opa Ger is al 40 jaar lid van de schutterij. Tenslotte overgrootvader Sjeng; de alom bekende Sjeng is 30 jaar lid van de schutterij.

Schuttersbloed bij de familie Raven.

Schut-zijn zit in het bloed van de familie Raven want oma Miep is al sinds jaar en dag marketenster bij schutterij HH Marcellinus & Petrus Geleen.

SAS-erkentelijkheidspenning

Tijdens de afscheidsreceptie op 19 september in de Stadsschouwburg te Sittard, kreeg de heer Frits Kirkels de SAS-erkentelijkheidspenning uitgereikt door SAS-voorzitter Maurice Didden. Frits Kirkels ontving de onderscheiding vanwege zijn jarenlange inzet voor het Limburgse Schutterswezen. Zo was hij 34 jaar voorzitter van de OLS-jury en vice-voorzitter van de stichting SAS. De heer Kirkels maakte zijn entree in het Limburgse Schutterswezen in 1951 tijdens het OLS in Horn.

De SAS-erkentelijkheidspenning wordt uitgereikt aan personen die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor het Limburgs Schutterswezen. De voordrachten worden gedaan door het bestuur van de stichting SAS.

SAS-voorzitter Maurice Didden overhandigt de SAS-erkentelijkheidspenning aan Frits Kirkels onder het toezien oog van OLS-President Frans Wolters.

OLS-Moderator

Tijdens de najaarsvergadering van de OLS-Federatie op 2 oktober, werd pastoor Ed Mutsaerts van de St.-Lambertusparochie uit Nederweert geïnstalleerd als moderator van de OLS-Federatie. Zoals bekend volgt hij Mgr. René Maessen op, die in april intrad bij de Trappisten in Lilbosch.

Frans Wolters burgemeester

OLS-President Drs. Frans Wolters wordt waarnemend burgemeester van de gemeente Horst. De benoeming gaat in op 1 januari 2000. Wolters zal de functie een jaar lang gaan vervullen en zal in die periode de gemeentelijke herindeling gaan begeleiden. Tot zijn aantreden als OLS-President was Drs. Frans Wolters lid van de Tweede Kamer voor de politieke groepering CDA.

Bondskampioenschappen I

Marion Briels-Caris van schutterij St.-Oda Boshoven is de eerste vrouwelijke schutter in de historie van de schuttersbond Eendracht Maakt Macht Weert e.o. die het algemeen kampioenschap van de bond op haar naam heeft geschreven. Tijdens de finale op 29 augustus wist Marion Marc Stemkens van schutterij St.-Willibrordus Meijel te verslaan.

Enkele jaren geleden werd Marion de eerste vrouwelijke koning van schutterij St.-Oda Boshoven. Marion komt uit een echte schuttersfamilie. Vader Harrie Caris was al twee keer kampioen (1978 en 1979) van de bond en kreeg in 1998 een koninklijke onderscheiding. Harrie is thans ere-voorzitter en generaal van schutterij St.-Oda Boshoven. Marion's echtgenoot Henk staat in het eerste zestal van St.-Oda en zoon Maurice (7) is al enkele jaren de bordjesdrager van schutterij St.-Oda. Zijn grootste wensen zijn om later net zo goed te kunnen schieten als zijn moeder en zijn opa en om tambour-maître te worden bij schutterij St.-Oda Boshoven. Marion's moeder was een van de eerste vrouwen die met een herenzestel meeschoot.

Op de foto v.l.n.r. Marion Briels-Caris, Maurice Briels en Harrie Caris.

Bondskampioenschappen II

Bij de Midden-Limburgse Schuttersbond (MLSB) streden 175 deelnemers in de verschillende klassen. Marco van de Meulenhof zegevierde in de A-klasse. De uitslagen:

- 1e prijs Marco van de Meulenhof, St.-Michaël Thorn, 303 pt
 2e prijs Wim Bidlot, St.-Joris Wesseem, 302 pt
 3e prijs Theo Beckers, St.-Urbanus Maasniel, 286 pt
 In de B-klasse won Piet Puts (St.-Sebastianusgilde Beegden), C-klasse: Helma Meijsters (St.-Urbanus Maasniel), D-klasse: Michel Elzinga (St.-Urbanus Maasniel) en in de E-klasse: Stien Baetsen (St.-Agatha Haelen). Ruud Bongers (St.-Petrus Roggel) werd de jeugdkampioen.

Bondskampioenschappen III

Bij de schuttersbond St.-Gerardus Amsternrade werden de volgende kampioenschappen behaald. In de A-klasse: P. Dieteren van St.-Gertrudis Amsternrade. In de B-klasse: J. v.d. Bosch St.-Sebastianus Klimmen en in de C-klasse: C. Pernot St.-Gertrudis Amsternrade.

Bondskampioenschappen IV

Bij de algemene bondskampioenschappen op 4 en 5 september streden 99 schutters van 14 schutterijen om de titel. Algemeen kampioen werd H. van Rengs van Wilhelmina Horst.

Van Rengs won eveneens in de A-klasse met 244 punten. De overige winnaars zijn: B-klasse W. Steeghs van St.-Anna Maasbree, C-klasse P. Swelsen van St.-Martinus Tegelen en de D-klasse M. Rootbeen van St.-Jan Grubbenvorst.

Bondskampioenschappen V

Schutterij St.-George Simpelveld heeft voor de tweede maal op rij het individuele schieten van de Schuttersbond Berg en Dal op zijn naam gezet. Het erekruis 1998 werd gewonnen door commandant Jos Ernes.

In 1999 werd het erekruis gewonnen door schietmeester Minne Grit, die het jaar daarvoor als tweede eindigde. Bovendien eindigde het Simpelveldse zestal bij het bondsschuttersfeest te Heer als beste, dus ook het zestalschieten werd in 1999 door schutterij St.-George Simpelveld gewonnen.

Beste schutter van Maastricht

Op 26 september ontmoetten de schutterijen uit de gemeente Maastricht elkaar om te strijden voor de titel beste schutter van Maastricht. Interessant bij dit schutterstreffen was het feit dat de vijf schutterijen behoren tot drie verschillende schuttersbonden.

Uitslagen:

1. St.-Servaasbank Heer	17 pt
2. Garde des Tireurs du quartier 28 I	16 pt
3. Garde des Tireurs du quartier 28 II	15 pt
4. Mastrichtsche DD Stadsschutterij 1815	15 pt
5. 't Mestreechs Rizzjemint	9 pt

Uitslag Persoonlijk kampioenschap:

1. Bert Evers	
Mastrichtsche DD Stadsschutterij 1815	26 pt
2. Ben Hansen	
Gardes des Tireurs du quartier 28	25 pt
3. Bianca Nelissen	
Gardes des Tireurs du quartier 28	24 pt
4. John Driitty	
Gardes des Tireurs du quartier 28	17 pt
5. Jean Jeurissen	
Gardes des Tireurs du quartier 28	15 pt

SCHUTTERSKONINGEN

Luciën Adriaens, St.-Catharina 1480 Weert

Theo Arts, Burgerkoning Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide

Hans Augustus, Erebestuur Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide

Wim Baggen, burgerkoning HH Marcellinus en Petrus Geleen

Eed Cillekens, St.-Nicolaas Heythuysen (113 sch)

Rob Creemers, St.-Cornelius-Irene Posterholt

Beij Driessen, St.-Sebastianus Sevenum

Jo Franssen, St.-Hubertus Ubachsberg

Gijs Geerlings, jeugdkoning St.-Martinus Linne

W. Heffels, burgerkoning St.-Sebastianus Susteren

Donné Hermanns, Mastrichtsche DD Stadsschutterij 1815 (2e achterenvolgende keer)

Jos Heijmans, koning van de Vrienden van St.-Agatha Haelen. Echtgenote Hanneke Heijmans schoot bij de vrouwen de meeste punten, zodat schutterij St.-Agatha nu een heus koningspaar heeft.

Piet Heijnen, St.-Martinus Houthem St.-Gerlach (Millenniumkoning 2e keer)

Leon Jeurninck, St.-Petrus

Peggy Kessels, St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo

Cees Koeleman, Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide

Hub Mehkop, St.-Catharina Holz-Kerkrade

Mevr. A. Odekerken, Burgerkoningin St.-Hubertus Ubachsberg

Harrie Pieters, St.-Martinus Holtum

Joris Pluijmakers, St.-Hubertus Gulpen (142 sch)

Frits van de Port, St.-Sebastianus Beegden (3e x) Kelpen-Oler

Wijnand van Rooyen, St.-Gregorius Vissertweert-Illikhoven

A. Schoenmakers, burgerkoningin St.-Sebastianus Susteren

Ger Schuren, St.-Martinus Linne (officier en reservecommandant, was ook koning in 1994)

Bart Seuntjes, prominentenkoning St.-Martinus Linne

Arno Tummers, St.-Sebastianus Schinnen (268 sch)

Jolanda Tummers, burgerkoning St.-Sebastianus Schinnen

Mevr. Verbeek, Eregilde St.-Hubertus Ubachsberg

Rob Vergoossen, burgerkoning St.-Landricus Echt

Cindy Vinck, 't Mestreechs Rizzjemint (201 sch)

Bennie Wagemans, jeugdkoning St.-Nicolaas Heythuysen (45 sch)

Harrie Willems, St.-Stephanus Dieteren

KONING DER KONINGEN

De strijd om de titel Koning der Koningen bij de Schuttersbond EMM werd in het voordeel van **Pie Wagemans** beslecht van schutterij St.-Petrus Kelpen-Oler. Zoals gewoonlijk, tekende ook nu schutterij St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel.

Correctie jubilarissen

In het vorige nummer stond **Mevr. W. Jeurninck** vermeld onder de kolom 25-jarig lidmaatschap. Mevrouw Jeurninck vierde haar *40-jarig jubileum* van schutterij St.-Petrus Kelpen-Oler. Haar echtgenoot **Frits Jeurninck** kreeg bij de viering een insigne van de Limburgse TamboerBond voor zijn 40-jarig lidmaatschap.

JUBILARISSEN

12½-jarig lidmaatschap

Ronald Bindels	St.-Hubertus Gulpen
John Dautzenberg	St. Joseph St. Geertruid
John Keyenberg	St. Paulus Epen
Jan Ploemen	St. Paulus Epen

25-jarig lidmaatschap

J.M.P.G. Beckers	Kon. St. Sebastiaan Heerlerheide (bestuurslid)
A. Berben	Breidelzonen Kessenich
C.P.C. van Bree	St.-Nicolaas Meijel
P.J. van Bree	St.-Nicolaas Meijel
L.H.A. (Paul) Cabo	St.-Monulphus & Gondulphus Berg en Terblijt
J. Cap	St.-Jan Nieuwstadt
R.J.C. Caris	Breidelzonen Kessenich
R.G.V. Caris	Breidelzonen Kessenich
S.C.J. Caris	Breidelzonen Kessenich
Th.M. Caris	Breidelzonen Kessenich
M.M.J. Deben	Breidelzonen Kessenich
G. van Deursen	St. Antonius Nederweert
J.J. van Enkevort	St.-Nicolaas Meijel

Henny T.J. Frints	St.-Monulphus & Gondulphus Berg en Terblijt
-------------------	--

R.A.J. Gorissen	Breidelzonen Kessenich
R. Heuts	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg

E. v. Hulsen-Scheenen	St.-Cornelius Swartbroek
Jan Lahaye	St. Joseph St. Geertruid
L. Leenen	St.-Thomas van Aquino Blerick
P.M. Mertens	St.-Antonius Nederweert
M.M. Moors	St.-Dionysius Opoeteren
J. Ottenheim	St.-Hubertus Kessel
L.P.M.M. Peeters	St.-Paulus Roggel
H. Scheenen	St.-Cornelius Swartbroek
A.G.J. Schreurs	St.-Paulus Roggel
M.R. Schrijvers	St.-Dionysius Opoeteren
W.H.G. Schroën	St.-Paulus Roggel
J. Staaks	St.-Hubertus Kessel
Wiel Stubbe	St. Joseph Vijlen
Coen van Thor	St. Joseph St. Geertruid
L.M.M. van de Veeke	Kon. St. Sebastiaan Heerlerheide

J. Verheyen	St.-Monulphus & Gondulphus 2 Maasmechelen
-------------	--

Jan Volders	St. Joseph St. Geertruid
-------------	--------------------------

40-jarig lidmaatschap

A.M.E. Brouwers	Breidelzonen Kessenich
F. Dedroog	St.-Monulphus & Gondulphus 2 Maasmechelen

H.J.M. Hermans	Breidelzonen Kessenich
R. Huijnen	Jonge en Oude Nobelen Valkenburg

L.E.M.L. Jaeken	Breidelzonen Kessenich
J.G. Kneepkens	St.-Oda Boshoven
J.R. Lamberigts	Breidelzonen Kessenich
A.H.G. van Maasdijk	Kon. St. Sebastiaan Heerlerheide

C. Ottenheim	St.-Hubertus Kessel
J. Ringoet	St.-Monulphus & Gondulphus 2 Maasmechelen

M. Salden	St.-Monulphus & Gondulphus 2 Maasmechelen
-----------	--

S. Sluijsmans	St.-Sebastianus Margraten
M. Sniijders	St.-Monulphus & Gondulphus 2 Maasmechelen

J. Stassen	St.-Elisabeth Stokkem
------------	-----------------------

Jo Vandeberg	St. Paulus Epen
--------------	-----------------

F.H.G. Voermans	St.-Paulus Roggel
-----------------	-------------------

H.G.F. Voermans	St.-Paulus Roggel
-----------------	-------------------

50-jarig lidmaatschap

J.M.G. v.d. Beek	St.-Cornelius Swartbroek
------------------	--------------------------

H. Deben	Breidelzonen Kessenich
----------	------------------------

Th. Deben	Breidelzonen Kessenich
-----------	------------------------

J. Gielen	Breidelzonen Kessenich
-----------	------------------------

J. Hebben	St.-Hubertus Kessel
-----------	---------------------

T. Knippenberg	Breidelzonen Kessenich
----------------	------------------------

L. Stockbroekx	Breidelzonen Kessenich
----------------	------------------------

WIJ GEDENKEN

Piet van Vlodrop, 62 jaar lid van St.-Michaël Ool. Overleden op 29 april in de leeftijd van 87 jaar.

In memoriam Jack Ramakers

Jack Ramakers, overleden op 9 juni op 43-jarige leeftijd.

Ongeloof, onbegrip en nauwelijks te vatten is het plotselinge overlijden van Jack Ramakers; bestuurslid en geweerdrager van Schutterij Wilhelmina Hingen.

Na de uitvaartplechtigheid op maandag 14 juni, hebben zijn schuttersvrienden en een afvaardiging van alle aangesloten schutterijen van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o., alsmede een afvaardiging van het bondsbestuur op waardige wijze en met schutterseer van Jack afscheid genomen.

Ofschoon Jack pas zes jaar lid was van onze vereniging, was het een schutter met het hart op de juiste plaats. Iedereen kon een beroep doen op hem als er iets gedaan moest worden; Jack stond voor iedereen klaar. Jack was een verenigingsmens in hart en nieren. Zo was hij ieder jaar aanwezig om te helpen bij het opzetten van de Meiboom en als iemand een beroep op hem deed was voor Jack niets te veel; hij stond altijd klaar om iedereen als hij maar enigszins kon te helpen.

Het overlijden van Jack Ramakers is een zwaar verlies voor onze vereniging en voor zijn vrouw en zijn verdere familie. Wij wensen hun alle kracht toe om dit verlies te kunnen dragen.

Jack, wij zullen je dankbaar en met veel respect in onze herinnering houden. Wilhelmina Hingen zal je missen, nee Jack het hele Hingen zal je missen.

F.A.

Begrafenisperikelen Hubert Brouns, Eygelshoven

Hubert Brouns, lid van het schuttersbroederschap St. Sebastianus Eygelshoven-Kerkrade anno 1703. Overleden op 90-jarige leeftijd op 3 juli 1999. Hij was gedurende 58 jaar lid van het schuttersbroederschap, was qua leeftijd inmiddels de nestor en werd gekenmerkt als een markant lid en steunpilaar.

Hubert Brouns werd op "Bronkmaandag" 1941 lid van het Eygelshovense schuttersbroederschap, dat gekleed gaat in zwarte slippensjas en hoge cylinderhoed. Hij toonde zich een uiterst actief schutterbroeder. Zo bekleedde hij de functie van secretaris van 1947 tot en met 1951. In 1968 trad hij wederom toe tot het bestuur, waarbij hij de functie van 2e secretaris bekleedde in de periode 1977-1984. Hierna werd hij benoemd tot erebestuurslid. In 1947 werd Hubert koning van St. Sebastianus en kreeg het eeuwenoude koningszilver omhangen. In mei 1991 vierde hij zijn 50-jarig lidmaatschap met een H. Mis en aansluitend een receptie.

Tijdens de uitvaart op 7 juli was er iets goed mis gegaan. Er werd een mis gehouden, begrafenis met schutterseer, afscheid op het kerkhof en aansluitend de koffietafel. 's Middags was het kerkhof niet toegankelijk, maar werd geconstateerd dat er nog in het toegedichte graf gegraven werd. De familie vroeg zich af of Hubert Brouns inderdaad in het graf lag. Hen werd door de uitvaartondernemer bezworen dat dit absoluut het geval was. Echter de argumenten die in dat gesprek werden gebruikt wekten nog meer argwaan omdat ze niet klopten. Er werd aangifte gedaan bij de po-

litie en op grond van een afzonderlijke vergunning van de burgemeester werd het graf eind juli geopend, waarbij bleek dat er geen deksel op de kist zat, waarop een identificatienummer vermeld zou zijn. Er had zich een persoonsverwisseling voorgedaan bij het ophalen van de kist door de begrafenisondernemer. De fout werd pas na de begrafenis geconstateerd, waarna men zonder hier ruchtbaarheid aan te geven een en ander weer wilde omwisselen. In verband met het overtreden van de Wet op de Lijkbezorging is aan de ondernemer een boete opgelegd. Nog kwalijker is dat de familie telkens werd voorgehouden dat alles in orde was, zonder de waarheid te willen prijsgeven. Omdat Hubert Brouns ongezegend was begraven, heeft de pastoor en geestelijk adviseur Th. van Dooren zijn graf recentelijk alsnog gezegend. Het schuttersbroederschap St. Sebastianus nam bij die gelegenheid met schutterseer afscheid van haar gewaardeerd lid.

Luc Wolters.

In memoriam Teun Daamen

Op 29 juli kregen we het droeve bericht dat ons medelid Teun Daamen op 85-jarige leeftijd overleden was. De begrafenis met schutterseer vond plaats op maandag 2 augustus in de parochiekerk van De Goede Herder. Vanwege de vakantie kon niet de gehele schutterij aanwezig zijn, toch was er een grote delegatie van de schutterij. Teun Daamen was een zeer actief lid van schutterij St.-Nicolaas en St.-Antonius Budel. Bij de bondsfeesten was hij een vaste kracht bij het gereedmaken van o.a. de schietharken, en het plaatsen van de stokjes en stopjes. In 1969 was Teun koning van onze schutterij. Dit jaar was hij 40 jaar lid van onze vereniging. De laatste jaren was hij jammer genoeg geen actief lid meer, dit vanwege zijn gezondheid. Ons medeleven gaat uit naar zijn kinderen en kleinkinderen.

L. Mennen, Secretaris.

Theo Boss, lid van St.-Martinus Vaesrade. Overleden op 23 augustus in de leeftijd van 54 jaar.

*Theo Boss
koning van
St. Martinus
Vaesrade
in 1988.*

Tragisch overlijden van Theo Boss

Schutterij St. Martinus Vaesrade betreurt het tragisch overlijden van haar lid Theo Boss. Boss werd op 9-jarige leeftijd lid van de plaatselijke schutterij, die door de tijden heen sterk gedragen werd door de Vaesraadse familie Boss. Theo Boss was gedurende 45 jaar een trouw schutterslid en behaalde in 1988 en 1989 het koningschap.

In die jaren liep hij als zeer trotse koning met het zilver om. Op 54-jarige leeftijd overkwam hem een noodlotig ongeval: samen met zijn schuttersvrienden van St. Martinus Vaesrade bezocht hij zondag 22 augustus het bondsschuttersfeest van de bond Gerardus Amstenrade te Geleen, waar de drumband een 1e prijs bemachtigde.

Terug in Vaesrade werd het café bezocht. Na afloop hiervan was Theo Boss op straat gevallen en liep een fikse hoofdwond op. Bekenden brachten hem naar huis en legden hem op de bank te rusten. De hoofdwond leek niet zo ernstig, maar leidde tot een inwendige bloeding met de dood tot gevolg.

Naar aanleiding van zijn overlijden nam de politie de zaak in onderzoek omdat onduidelijk was wat de oorzaak van de dood was. Er werd enige dagen zelfs rekening gehouden met een misdrijf, omdat onbekend was, waar en als gevolg waarvan de dood was ingetreden. Echter al gauw werd duidelijk dat een en ander berustte op een tragisch ongeval.

Theo Boss overleed in de nacht van 22 op 23 augustus op 54-jarige leeftijd. De zaterdag daaropvolgend werd hij gecremeerd. Schutterij St. Martinus Vaesrade nam met schutterseer afscheid van haar gewaardeerd lid.

L.W.

Jan Ramaekers, lid van St.-George Simpelveld. Overleden op 27 augustus in de leeftijd van 42 jaar.

Jan Ramaekers, lid van St. George Simpelveld. Overleden op 42-jarige leeftijd op 27 augustus 1999. Met grote verslagenheid nam de Simpelveldse schutterij kennis van het overlijden van Jan. Slechts 42 jaar oud overleed Jan veel te vroeg. Een warm kloppend hart voor familie, vrienden en schutterij klopt niet meer.

In 1994 werden Jan en Leny Ramaekers lid van de Simpelveldse schutterij. Gedurende enkele jaren trokken beiden mee als geweerdruager. Nadien werd Jan ongeüniformeerd lid en was hij actief binnen de schietploeg. Met video was Jan present om veel momentopnamen te maken van het actieve optreden van St. George.

Binnen het tijdsbestek van drie maanden maakte ziekte zich van hem meester. Ook in die dagen keek hij nog altijd optimistisch en dankbaar vooruit.

Op grond van één van zijn laatste wensen werd Jan met schutterseer begraven door St. George Simpelveld en deputaties van de schuttersbond Berg en Dal en de Internationale Flobertbond vanuit de kerk van de H. Antonius van Padua te Bleijerheide-Kerkrade. *“Wij hebben Jan vanwege zijn integriteit bijzonder gewaardeerd”*, zo verwoordde de St. George-beschermheer de nagedachtenis aan schutterskamerad Jan Ramaekers tijdens de toespraak in de kerk. Hij ruste in vrede.

Renier Koolen, oudste lid van St.-Martinus Kessenich. Overleden op 31 augustus op 87-jarige leeftijd.

Neer Koolen oudste lid St.-Martinus Kessenich overleden.

Renier Koolen werd in Kessenich geboren op 14 december 1911. Hij overleed te Maaseik op 31 augustus 1999 en werd op 3 september begraven. In het boek “Vier eeuwen schutterij te Kessenich”, vertelde Neer hoe hij als 12-jarige jongen bij de schutterij kwam nadat hij meetrok in een stoet te Neeroeteren. In 1938 werd hij bestuurslid en nadien commandant tot 1950. Zijn mooiste herinneringen waren zijn onderscheiding in 1978 en de plezierige feesten samen met zijn schutsbroeders. Ooit droeg Neer tijdens een begrafenis een kruis op de rug waar anderen dit vooraan droegen. Bij een opmerking hierover antwoordde Neer “O.L. Heer droeg het kruis ook op zijn rug”. Nu is Neer ook naar zijn Lieve Heer. Onze deelneming aan familie en schutterij.

Werner Smet.

Bäer Maessen, lid en oud-vaandeldruager van St. Michaël Ool. Overleden op 7 september in de leeftijd van 65 jaar.

Karel Vluggen, lid van St.-Hubertus Gulpen. Overleden op 9 september in de leeftijd van 90 jaar.

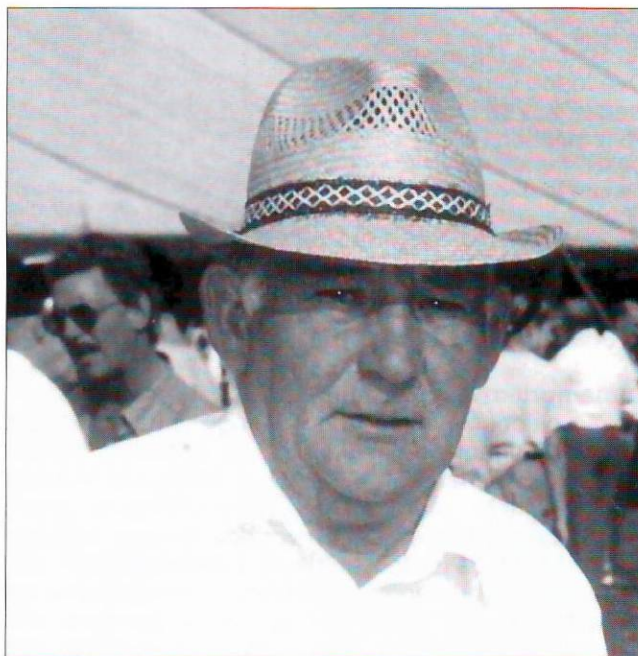
Theo Aendekerk, lid van St.-Servatius Raam. Overleden op 14 september op 75-jarige leeftijd.

Ben Ottink, ere-lid van schutterij St. Laurentius Spaubeek. Overleden 61 jaar oud op 22 september.

Hub Zwart, oud-lid van Kon. Schutterij St.-Lambertus Oirsbeek. Overleden op 30 september op de leeftijd van 67 jaar.

In Memoriam Hub Zwart

Hub Zwart overleed op 30 september als oud-lid van kon. schutterij St. Lambertus Oirsbeek. Officieren, koning, keizer en vaandeldruager begeleidden zijn uitvaart op 5 oktober. In het vijfde schutterstijdschrift werd Hub Zwart en zijn verwoede hobby voorgesteld. Hub was namelijk een actieve verzamelaar van alle documentatie, die betrekking had op de Limburgse schutterijen, van feestgidsen tot krantenknipsels. Alles werd overgeschreven en opgeborgen in klappers. De gezondheid heeft Hub altijd ernstig parten gespeeld.

Hub Zwart

Na 17 ondergrondse jaren werd hij op 37-jarige leeftijd arbeidsongeschikt verklaard. Pas na enig aandringen kon Hub overtuigd worden dat hij een rol kon spelen binnen de koninklijke schutterij St. Lambertus Oirsbeek, waar hij reeds lang interesse voor had. Na eenmaal te zijn toetreden tot de schutterij werd Hub gewonnen voor het bestuur. Maar liefst 20 jaar was hij secretaris van de schutterij en mocht hij de oude boeken beheren.

Een wereld ging voor hem open en hij startte met zijn collectie, die hij soms slechts moeizaam kon aanvullen gezien zijn ziekte en problemen met het vervoer. Beetje bij beetje dwong de silicose hem telkens een stapje terug te doen: eerst uit het actieve arbeidsproces, dan als secretaris van de schutterij en uiteindelijk zelfs zover dat hij met zijn uitdijende, arbeids- en tijdsintensieve collectie geen weg meer wist en overwoog ze te verdelen over de schutterijen, waarover gegevens voorhanden waren.

Om echter de collectie bijeen te houden besloot hij ze aan ondergetekende te verkopen. Samen met de hier reeds voorhanden verzameling is de schutterscollectie Zwart een wezenlijke bijdrage aan een zo uitgebreid mogelijke schuttersdocumentatie over de schutterijen in met name de beide Limburgen. Gezien de vele hedendaagse publicaties op schuttersgebied blijkt het belang van een dergelijk archiefje om zo het onderzoek te stimuleren.

Door verder te gaan met verzamelen en collectioneren van alle wetenswaardigheden op schuttersgebied wordt ook Hub Zwart in ere gehouden.

Luc Wolters.

Pierre Curvers, vrijsschutter van schutterij St. Salvius Limbricht. Overleden op 84-jarige leeftijd overleden in september 1999, Sittard.

Thieu Rijks, Kantinebeheerder en 22 jaar lid van St.-Agatha Haelen. Overleden op 2 oktober in de leeftijd van 70 jaar.

Henk Seuren,
ere-voorzitter
St. Barbara Meerssen.
Overleden in de
leeftijd van 65 jaar
op 3 oktober 1999.

Gerrit Huijskens, lid van St.-Margaretha Ittervoort. Overleden op 9 oktober op de leeftijd van 64 jaar.

In memoriam Jan Verheugen

Op 24 oktober overleed op 75-jarige leeftijd de heer Jan Verheugen, erebestuurslid van schutterij St.-Sebastianus Heerlen. Op 28 oktober werd Jan Verheugen ten grave gedragen. De geuniformeerde leden van St.-Sebastianus Heerlen vormden aan de kerk de erewacht. In de preek herdacht kapelaan Beijk Jan Verheugen. Verheugen, bekend als banketbakker en restauranthouder stelde ook een groot gedeelte van zijn tijd ter beschikking voor sociale en culturele aspecten van de gemeenschap.

Onder het gezang "In Paradisum" werd de overledene de kerk uitgedragen, begeleid door de slippendragers van schutterij St.-Sebastianus Heerlen.

Na de laatste gebeden aan het graf, sloot schutterij St.-Sebastianus Heerlen af met de "Last Post". Helaas werd dit laatste eerbetoon niet bepaald foutloos geblazen.

Jan Hanssen.

Toon Kortsmid, medeoprichter en lid van St.-Hubertus Eygelshoven. Overleden op 26 oktober in de leeftijd van 69 jaar.

J. Verhaegh, St.-Leonardus Panningen

P. van Horen, St.-Hubertus Beringe

In memoriam Jan Gerritsen

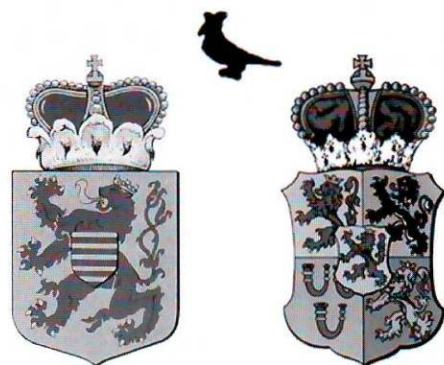
Jan Gerritsen lid van schutterij St. Lambertus Neeritter is plotseling op vrijdag 19 november 1999 op 62-jarige leeftijd aan een hartstilstand overleden.

Jan is 16 jaar lid geweest van onze schutterij, waarvan 13 jaar als tamboer. Hier heeft hij de grote successen van het tamboerkorps mogen meemaken; District en Limburgs kampioen. Na zijn tamboertijd heeft hij zich toegelegd op het schieten, het meelopen tijdens de uittredens, ook was hij actief tijdens de werkzaamheden voor en tijdens de schuttersfeesten en hij verzorgde de verjaardagskaarten voor de jarige leden. We hebben Jan Gerritsen op woensdag 24 november begraven met schutterseer, onder aanwezigheid van alle leden van de schutterij.

Dat hij moge rusten in vrede.

Beschermheer, Bestuur, Tamboers en Damescomité
Schutterij St. Lambertus Neeritter.

**De Limburgse
Schuttersagenda 2000
zal bij de volgende
uitgave gevoegd worden.
Stuur de lijst van Uw
(Schutters-)
activiteiten in 2000
naar het redactie-adres
Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.**

7e LIMBURGSE SCHUTTERSDAG op zaterdag 15 januari 2000

De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift nodigt haar lezers en geïnteresseerden uit tot het bijwonen van de 7^e Limburgse Schuttersdag op zaterdag 15 januari 2000 in het Gemeenschapshuis Baexheimerhof, Kerkstraat 1 (tegenover de kerk) te Baexem.

PROGRAMMA 7^e LIMBURGSE SCHUTTERSDAG

- 14.00 uur **Opening** door de dagvoorzitter.
 14.05 uur **Openingsgebed** door Pastoor E. Mutsaerts, Moderator van de Oud-Limburgse Schutters-Federatie.
 14.15 uur **Toespraak** door de heer Maurice Didden, voorzitter van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).
 14.30 uur **Het Limburgs Schutterstijdschrift**, een vooruitblik door Drs. Luc Wolters, redacteur van het Limburgs Schutterstijdschrift.
 14.45 uur **Lezing** door de heer R. Vroomen; heraldicus over het op verantwoorde wijze ontwerpen van een verenigingsvlag/embleem.
 15.05 uur **Gelegenheid tot het stellen van vragen.**
 15.15 uur **Pauze.**
 15.45 uur **Lezing** door de heer Lemmens; schutterijen en hun uniformen.
 16.05 uur **Gelegenheid tot het stellen van vragen.**
 16.15 uur **Toespraak** door Drs. Frans Wolters, president van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie.
 16.30 uur **Humoristische beschouwing van het Limburgse Schutterswezen**, buutte door Wiel Knapen; finalist Limburgse buuttekampioenschappen 1999-2000.
 16.55 uur **Afsluiting** door de dagvoorzitter.

Na afloop van de 7e Limburgse Schuttersdag is er gelegenheid tot informeel vragen stellen aan de sprekers en het bezoeken van de stands in de foyer.

Bereikbaarheid:

Baexem is gelegen halverwege de provinciale weg N280 Roermond-Weert. Baexheimerhof is te bereiken via telefoon 0475-451696.

SJÖTTEKÄÖNINGING

Het vië gevoordj, de middig door de nak
Geit hae op sijtap; het zilver blinktj
Noa mam die mèt de wichter winktj
Op häöre sjötter in zien käöningspak

Het wachte doertj en eine is al zaat
De optocht trèktj, de käöning lachtj
Noa mam die mèt de wichter wachtj
Op pap; mer ier dae toeskumtj, waertj het laat

Hae kruuptj get muetelik, te vreug in bèd:
Gemistj haet hae, zien eige sjöldj
En vrouwleef loestertj vol gedöldj
Nao häöre miens, en laeftj mèt zien leid mèt

Ze sjteit paraat vöör käöning en gezin:
Moder de vrouw en sjöttekäöningin

(Sonnet van Frits Criens te Haelen, uit de bundel
'Tössje gèster en mörge')

REDACTIE EN CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen; Tel. 0475-492868, fax 0341-
476042.
- ★ Jean-Pierre Schobben Justus van Maurikstraat
37E 6416 EH Heerlen; Mob. tel 06-53952854.
E-mail: jps@hvision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84 3650 Rotem;
Tel. 089-868782.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmechelen;
Tel. 089-767789.
- ★ Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren;
Tel. 046-4491539.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roer-
mond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL
Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: H. Caris
Exaten 12 6002 VK Weert; Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus Am-
stenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84
6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

INHOUDSOPGAVE

<i>Artikel</i>	<i>pag</i>
Colofon + Voorwoord	1
Ganstrekken en ganssmaan	2
Nieuwe schutterij in Neer	4
Krantenkoppen	5
Schietperikelen Neeritter en Ittervoort	6
Milieuzaken	7
Verdwenen St.-Paulusschutterij uit Lanklaar	8
Verschenen	9
Dreiländereck Schuttersfeest in Waubach	10
Ontvangst ten provinciehuize	13
Limburgs oudste schuttersreglement 625 jaar oud	14
Intrigerend opschrift op koningsplaat	17
Schutterij St.-Martinus Niel bij As (3)	18
De Notendag	19
Ode aan een groot schutter	20
Oude en nieuwe OLS-bestuurders	21
Het 8e Limburgs Dames Schuttersfeest	22
Romereis 2000	26
Marketentstertreffen 1999; schot in de roos	27
100 jaar St.-Jan Grubbenvorst	28
Gouden schuttersbond	30
Onder de schietboom	32
De bordjesdrager	40
Wij feliciteren	41
Wij gedenken	44
Programma Limburgse Schuttersdag 2000	47
Gedicht / Redactie / Inhoudsopgave	48
Belangrijke adressen (middenpagina's)	A-D

**Gedurende de wintermaanden
is het Limburgs Schutterijen-
museum zondags geopend
van 11.00-16.00 uur.**

**Het museum is gevestigd in de
Jochumhof te Steyl-Tegelen.**

**De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift
wenst ũ prettige feestdagen en
een gezond en voorspoedig 2000**

BELANGRIJKE ADRESSEN VOOR HET LIMBURGSE SCHUTTERSWEZEN

0010 OLS-Federatie	Margrietstraat 3	6077 AV St. Odiliënberg	0475-532807
0012 OLS-Feest	Vloedmolenweg 27	6039 RX Stramproy	0495-561384
0014 Schietcommissie	Nieuwheidestraat 18	3668 Niel bij As	089-658894
0016 Muziekcommissie	Drieslagstraat 17	6004 CP Weert	0495-537055
0018 Moderator OLS-Federatie	Schoolstraat 2	6031 CW Nederweert	0495-631317
0020 Secretariaat OLS-2000	(volgt)		
0025 Orde v/d Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus	Margrietstraat 3	6077 AV St.-Odiliënberg	0475-532807 fax 0475-532807
0030 Stichting SAS	Brouwerslaan 25	6093 GG Heythuysen	0475-492868
0032 Sectie Jury OLS	Genoehoflaan 51	6097 GE Heel	0475-572393
0034 Normencommissie	Genoehoflaan 51	6097 GE Heel	0475-572393
0036 Beheersgroep Limburgs Schutterijen Museum	Radmakerspad 19	5932 RE Tegelen	077-3732204
0040 Limburgs Schutterstijdschrift	Brouwerslaan 25	6093 GG Heythuysen	0475-492868
0050 Zuid-Limburgse Schuttersfederatie	St.-Agathastraat 6	6287 AJ Eys	043-4511694
0052 Zuid-Limburgs Federatiefeest 2000	(volgt)		
0060 Stichting Marketentsters en Zoetelaarsters van de schutterij	Emmalaan 9	6301 GP Valkenburg	043-6013312
0062 Werkgroep 10e Marketentstertreffen	(volgt)		
0065 Stichting Limburgs Dames Schuttersfeest	Smeetsstraat 106	3640 Molenbeersel	089-701038
0067 9e Limburgs DamesSchuttersfeest	Urnestraat 23	3990 Grote Brogel	011-633432
0070 Stuurgroep Bielemannen en Sappeurs i.o.	Burg. van Leentstraat 5	5971 AG Grubbenvorst	077-3662055
0072 Bieleman- en Sappeurstreffen 2000	(volgt)		
0081 De Gildetrom	Beverlaan 11	5581 EE Waalre	040-2213842
0086 Gelders Schuttersmuseum	Raadhuisstraat 9	9642 BE Didam	
0100 Schuttersbond Berg en Dal	St. Georgestraat 28	6369 CP Simpelveld	045-5444742
0102 St.-Brigida Noorbeek	Burg. Nahonstraat 1	6255 AA Noorbeek	043-4572175
0104 Garde des Tireurs du quartier 28 - Maastricht	Postbus 4987	6202 TD Maastricht	043-3612903
0106 St.-George Simpelveld	Haembuckersstraat 17	6369 CT Simpelveld	045-5442404
0108 St.-Joseph Waubach	Ch. Frehenstraat 36	6374 EM Waubach	045-5324711
0110 St.-Martinus St. Maartensvoeren	Veurzerveld 28B	3790 St. Maartensvoeren	041-810508
0112 Nachtwachtgilde Berg en Terblijt	Valkenburgerstraat 45	6325 BL Berg en Terblijt	043-6040013
0114 St.-Sebastianus Spekholzerheide	Postbus 86	6460 AB Kerkrade	045-5354632
0116 St.-Servaas Banken Heer	Bergerstraat 139	6226 BC Heer-Maastricht	043-3638887
0200 Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.	Karel v. Bronckhorststr. 30	6125 AT Obbicht	046-4855168
0202 St.-Andreas Maasbracht	Voortstraat 6	6051 JR Maasbracht	0475-467057
0204 St.-Antonius Sleik	Roodtstraat 6	6102 VT Echt	0475-486511
0206 Eendracht Papenhoven	Eikenstraat 10	6127 CZ Grevenbicht	046-4858622
0208 St.-Gregorius Illikhoven	Eyckholtstraat 25	6116 BN Roosteren	046-4495360
0210 St.-Hubertus Nattenhoven	Holsberg 28	6129 KL Berg aan de Maas	046-4337944
0212 St.-Jan Nieuwstadt	Aan de Linde 15	6118 AN Nieuwstadt	046-4853076
0214 St.-Joris St. Joost	Heerdstraat 42	6111 AG St. Joost	0475-486273
0216 St.-Joseph Buchten	Dorpstraat 73	6122 CG Buchten	046-4852656
0218 St.-Joseph 1886 Koningsbosch	Frederikstraat 2	6104 CE Koningsbosch	0475-302516
0220 H. Kruis Grevenbicht	Schoolstraat 38	6127 BG Grevenbicht	046-4857996
0222 St.-Lambertus Broeksittard	Postbus 393	6130 AJ Sittard	046-4524472
0224 St.-Landricus Echt	Zilstraat 33	6114 KG Dieteren-Susteren	046-4492338
0226 St.-Martinus Born	Getelberg 21	6121 XR Born	046-4856657
0228 St.-Martinus Holtum	Martinusstraat 9A	6121 BD Holtum-Born	046-4853248
0230 St.-Martinus Linne	Gelreplein 41	6067 CW Linne	0475-465267
0232 St.-Nicolaas Susteren	Rijdtstraat 81	6114 AK Susteren	046-4491098
0234 St.-Petrus en Paulus Echt	Kapl. Goossensstraat 28	6101 CZ Echt	0475-481049

0236	St.-Petrus en Paulus Susteren	Molenveldweg 26	6114 GH Susteren	046-4492687
0238	St.-Rochus Stevensweert	Eiland 31A	6107 CB Stevensweert	0475-551704
0240	Stadsjötterie St.-Rosa Sittard	Postbus 347	6130 AH Sittard	046-4516501
0242	St.-Stephanus Dieteren	Koningsplein 15	6104 BK Koningsbosch	0475-301715
0244	St.-Urbanus Montfort	Sportlaan 8	6065 AJ Montfort	0475-541313
0246	Wilhelmina Hingen	Op den Dijk 28	6102 EW Hingen-Echt	0475-482368
0248	St.-Willibrordus Obbicht	Houtstraat 42	6127 EE Grevenbicht	046-4857335

0300 Kantonnale Schuttersbond Eendracht Maakt Macht

0302	St.-Ansfried Thorn	Vloedmolenweg 27 Margarethastraat 6	6039 RX Stramproy 6017 EC Thorn	0495-561384 0475-561895
0304	St.-Antonius Altweert	Lindehof 58	6006 VM Weert	0495-536342
0306	St.-Antonius Nederweert	Past. Vullersstraat 62	6035 AH Ospel	0495-625222
0308	St.-Antonius Stramproy	Vrinssenstraat 15	6039 GW Stramproy	0495-563807
0310	St.-Barbara Leveroy	Kapelstraat 8	6091 PB Leveroy	0495-651757
0312	St.-Barbara Tungalroy	Parklaan 60	6039 BE Stramproy	0495-563116
0314	St.-Catharina Stramproy	St.-Willibrordusstraat 24	6039 CA Stramproy	0495-562601
0316	St.-Catharina 1480 Weert	Postbus 10004	6000 GA Weert	0495-534120
0318	St.-Cornelius Swartbroek	Ittervoortweg 70H	6005 NR Swartbroek-Weert	0495-551408
0320	St.-Jacobus Hunsel	Eindstraat 1	6014 EL Ittervoort	0475-562665
0322	St.-Jan Baexem	Hubert Cuyperslaan 27	6095 BG Baexem	0475-452383
0324	St.-Job Leuken	Postbus 10463	6000 GL Weert	0495-451986 fax 0495-451922
0326	St.-Lambertus Neeritter	Lambertusstraat 35	6015 AP Neeritter	0475-565624
0328	St.-Lucie Nederweert Eind	Rendierenlaan 18	6034 RS Nederweert-Eind	0495-626258
0330	St.-Margaretha Ittervoort	Brigittastraat 1	6014 AT Ittervoort	0475-566801
0332	St.-Nicolaas Heythuysen	Schuttersdreef 73	6093 JD Heythuysen	0475-492489
0334	St.-Nicolaas Meijel	Mr. Jochemsstraat 26	5768 VS Meijel	077-4663132
0336	St.-Nicolaas & St. Antonius Budel	Treurenburgstraat 11	6021 BE Budel	0495-492333
0338	St.-Oda Boshoven	Laurenburg 81	6006 GM Weert	0495-538141
0340	St.-Odilia Ospeldijk	Korenbloemstraat 40	6035 AZ Ospel	0495-633116
0342	St.-Paulus Roggel	Maassenstraat 8	6088 CX Roggel	0475-493851
0344	St.-Petrus Kelpen Oler	Kelperveen 4	6037 SG Kelpen	0495-652043
0346	St.-Sebastianus Ell	Breeven 14	6011 PX Ell	0495-552170
0348	St.-Sebastianus Laar	Heugterbroekdijk 11	6003 RA Weert	0495-537607
0350	St.-Severinus Grathem	Gulden Eind 5	6096 AG Grathem	0475-452546
0352	St.-Willibrordus Meijel	Leemkuilen 6	5768 EN Meijel	077-4663176

0400 Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade

0402	St.-Eligius Juliana Schinveld	Woeringestraat 95 Putbergstraat 17	6171 PC Stein 6451 EA Schinveld	046-4336719 045-5271243
0404	St.-Gertrudis Amstenrade	Agnes Huynstraat 25	6436 BB Amstenrade	046-4424355
0406	St.-Gregorius de Grote Brunssum	Hertogstraat 17	6441 HA Brunssum	045-5250031
0408	St.-Hubertus Schaesberg	Marco Polostraat 4	6413 SH Heerlen	045-5220374
0410	St.-Johannes en Clemens	Belenweg 3	6447 BV Merkelbeek	045-4423506
0412	St.-Joseph Stein	Woeringestraat 95	6171 PC Stein	046-4336719
0414	St.-Joseph Sweijkhuizen	Antoniusstraat 84	6166 XL Geleen	046-4755123
0416	St.-Lambertus Oirsbeek	De Gijselaar 19	6436 AS Amstenrade	046-4423987
0418	St.-Laurentius Spaubeek	Dorpstraat 4	6176 AC Spaubeek	046-4433902
0420	HH. Marcellinus en Petrus Geleen	Gansbeek 45	6166 JE Geleen	046-4757697
0422	St.-Martinus Vaesrade	St. Servatiusstraat 7	6361 JK Vaesrade	045-5242262
0424	't Mestreechs Rizzjemint	Postbus 90	6200 AB Maastricht	043-3478779
0426	St.-Michaël Doenrade	Kerkstraat 126	6439 AV Doenrade	046-4423613
0428	St.-Remigius Meerssen	Volderstraat 51	6231 LB Meerssen	043-3643943
0430	St.-Salvius Limbricht	Nelson Mandelastraat 9	6141 DC Limbricht	046-4526434
0432	St.-Sebastiaan Heerlerheide	Netelstraat 3	6413 SN Heerlen	045-5630005
0434	St.-Sebastianus Heerlen	Margrietstraat 17	6433 HE Hoensbroek	045-5222017
0436	St.-Sebastianus Klimmen	Overheek 10	6343 PC Klimmen	045-4051325
0438	St.-Sebastianus Puth	M.L. Kingstraat 14	6155 LD Puth	046-4434162
0440	St.-Sebastiaan Schimmert	Langstraat 18	6333 CE Schimmert	045-4042730
0442	St.-Sebastianus Schinnen	Margrietstraat 24	6155 LB Puth	046-4433206

0500 Schuttersbond Juliana

0502	Akkermansgilde-Venlo	Gitaarstraat 50 Klagenfurtlaan 268	5802 KL Venray 5916 BB Venlo	0478-580748 077-3517900
0504	St.-Anna Maasbree	Larikspad 9	5993 XT Maasbree	077-4651626
0506	St.-Anthonius Tegelen	Leeuwerikstraat 68	5922 VM Venlo-Blerick	077-3826617
0508	St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo	Cederstraat 10	5993 XK Maasbree	077-4653295